

Ranking audytorów

TRENDY ➦E5

Od nowych technologii nie ma odwrotu

Zaawansowana analityka danych, uczenie maszynowe i sztuczna inteligencja – tak wygląda nowoczesny audyt

WYNIKI FINANSOWE ➦E6

Firmy audytorskie mocno podkreśliły tempo

W ubiegłorocznej edycji rankingu tylko PwC przebiło poziom 1 mld zł przychodów. Teraz w tym gronie są też EY i Deloitte

GOSPODARKA ➦E8

Geopolityka uderza w biznes

Problemy przedsiębiorstw to wyzwanie dla ich audytorów. Liczba czynników ryzyka rośnie

RANKING „RZECZPOSPOLITEJ”

PwC utrzymało pierwszą pozycję

Na podium zmieściła się cała wielka czwórka. Powody do zadowolenia mają także audytorzy średniej wielkości.

KATARZYNA KUCHARCZYK

To już XXI edycja Rankingu Audytorów „Rzeczpospolitej”. Liderzy z poprzednich zestawień potwierdzili swoją mocną pozycję: już od czterech lat skład pierwszej dziesiątki się nie zmienia.

Grono laureatów

Zwycięzcy wyłonieni zostali na podstawie nadesłanych ankiet. W zeszłym roku ranking wygrało PwC. Teraz obroniło pozycję lidera. Piotr Wyszogrodzki, partner zarządzający działem audytu PwC Polska, podkreśla, że kluczowe dla branży jest znaczenie etyki w biznesie.

– Występując w roli recenzentów raportów finansowych firm, własnym doświadczeniem, marką i wizerunkiem potwierdzamy ich jakość. Dbanie o to, aby ten standard i jakość były jak najwyższe, jest naszym najważniejszym wyzwaniem – podkreśla Wyszogrodzki.

Za PwC w tegorocznym rankingu uplasowały się z identyczną liczbą punktów EY oraz KPMG. W związku z podwójnym drugim miejscem na podium wskoczył też Deloitte Audit.

Dobrze poradzili sobie również audytorzy średniej wielkości. Kolejne miejsca w tegorocznym zestawieniu przypadły firmom: BDO, Grant Thornton, PKF Consult, Mazars, UHY ECA, Grupa HLB oraz Moore Polska. Ta ostatnia odnotowała awans o kilka pozycji w stosunku do ubiego-

rocznej edycji rankingu. Podobnie jak CSWP czy RSM Poland.

Nie tylko audyt

Audytorzy mają za sobą bardzo dobry rok. Mimo pandemicznych zawirowań udało im się wypracować łączne przychody przekraczające 4,9 mld zł, czyli o prawie 14 proc. wyższe niż rok wcześniej.

Tegoroczny zwycięzca może się pochwalić najwyższymi przychodami z audytu oraz największą liczbą przeprowadzonych w 2021 r. czynności rewizji finansowej. W zeszłorocznej edycji rankingu PwC było jedyną firmą o łącznych przychodach przekraczających miliard złotych. Imponująca dwucyfrowa dynamika zanotowana w 2021 r. przez EY i Deloitte pozwoliła jednak obu spółkom też przebić ten symboliczny próg. Łączne przychody zwiększyły również KPMG, natomiast lekki ich spadek odnotowało PwC.

Tegoroczny ranking potwierdza prawidłowość, którą obserwujemy już od kilku lat: motorem wzrostu rynku są inne usługi niż badanie sprawozdań finansowych. Przychody z audytu w 2021 r. rosły wolniej niż cały rynek. Dobrze widać to w szczególności w największych firmach audytorsko-doradczych.

W wielkiej czwórce przychody z audytu stanowiły w zeszłym roku średnio jedną piątą jej łącznych przychodów (najwyższy odsetek miały KPMG i PwC). Natomiast po uwzględnieniu wszystkich podmiotów z tegorocznego rankingu odsetek ten rośnie do 62 proc., a przypadku niektórych firm wynosi nawet 100 proc. Ale dotyczy to głównie mniejszych firm audytorskich.

Zyski to nie wszystko

Coraz większe znaczenie w globalnym biznesie mają aspekty ESG, czyli dotyczące

troski o klimat, społeczeństwo i ład korporacyjny. W związku z rosnącą świadomością i wprowadzanymi zmianami legislacyjnymi zwiększa się zapotrzebowanie na „zielonych audytorów”. Dla branży to duże wyzwanie, ale też szansa na rozwój oferty w nowym, perspektywicznym obszarze.

Sami audytorzy również starają się prowadzić biznes w sposób zrównoważony. Jak co roku doceniamy tych, którzy aktywnie angażują się w działalność charytatywną. W tegorocznej edycji rankingu w kategorii prospołeczna firma audytorska wyróżnione zostały (w kolejności alfabetycznej): Biuro Rachunkowo-Podatkowe dr hab. Karol Schneider, Deloitte Audit, EY Polska, Grupa HLB, UHY ECA, KKA Buchalteria, KPMG, Nexia Pro Audit oraz PwC.

Audytorzy angażują się w działalność prospołeczną na rozmaite sposoby: przeprowadzają badania pro bono, wspierają konkretne organizacje, a większe firmy prowadzą fundacje. Przykładem może być Fundacja Deloitte Polska, która działa od czerwca 2021 r. W ramach statutowej działalności nawiązała współpracę z 25 organizacjami pozarządowymi, angażując w projekty społeczne prawie pół tysiąca swoich pracowników.

Branża kuźnią kadr

Podmioty, które uwzględni-ono w tegorocznym rankingu, zatrudniają w sumie 15,5 tys. osób, w tym niemal 5 tys. w działach audytu. Rok temu było to odpowiednio: 13,5 tys. oraz ponad 4,7 tys. Zatrudnienie w branży z roku na rok rośnie, ale liczba biegłych rewidentów systematycznie spada. Nic dziwnego, że to właśnie na aspekty kadrowe wskazują najczęściej audytorzy, zapytani o aktualne wyzwania.

Piotr Wyszogrodzki
partner zarządzający działem audytu w PwC Polska

Mikołaj Rytel
partner zarządzający działem audytu EY Polska

Marek Gajdziński
partner, szef działu audytu KPMG w Polsce

Adrian Karaś
partner zarządzający w dziale audit & assurance Deloitte

Andre Helin
prezes BDO

Jan Letkiewicz
partner zarządzający działem audytu Grant Thornton

RANKING FIRM AUDYTORSKICH, DANE ZA 2021 R.

Poz. 2022	Poz. 2021	Audytor	Punkty	Przychody z czynności rewizji finansowej stanowiące podstawę naliczenia opłaty z tytułu nadzoru (tys. zł)	Liczba czynności rewizji finansowej przeprowadzonych w 2021 r.	Liczba biegłych rewidentów z polskimi licencjami *	Zatrudnieni przy audycie (bez administracji)
1	1	PwC, Warszawa	80,6	135 570	2 295	111	637
2	2	EY Polska, Warszawa	79,2	117 834	1 473	80	929
2	3	KPMG, Warszawa	79,2	105 180	2 231	108	729
3	4	Deloitte Audit sp. z o.o. sp.k., Warszawa	78,3	81 723	1 200	68	617
4	5	BDO sp. z o.o. sp.k., Warszawa	75,8	41 864	1 130	26	146
5	6	Grant Thornton, Poznań	75,1	37 006	1 081	23	208
6	7	Grupa PKF Consult, Warszawa	73,7	18 116	560	15	152
7	8	Mazars w Polsce, Warszawa	73,2	23 169	477	18	130
8	9	Grupa UHY ECA, Kraków	70,2	12 817	903	18	120
9	10	Grupa HLB w Polsce ¹⁾	67,8	7 369	346	15	55
10	14	Moore Polska ²⁾	67,5	6 218	438	12	75
11	12	Grupa KPW sp. z o.o., Łódź	66,1	6 479	576	10	68
12	11	Grupa Rödl & Partner	66,0	12 495	314	11	55
13	15	Grupa Pol-Tax sp. z o.o., Warszawa	65,1	6 682	587	18	118
14	17	Grupa CSWP, Warszawa ³⁾	62,4	4 585	211	7	36
15	16	Grupa Gumułka, Katowice	60,2	3 495	331	9	36
16	13	Nexia Pro Audit ⁴⁾	59,4	3 425	166	7	38
17	18	4Audit sp. z o.o., Poznań	58,9	5 696	509	7	37
18		Grupa VGD, Warszawa ⁵⁾	57,7	4 365	181	4	34
19	21	Grupa Instytut Studiów Podatkowych Modzelewski i Wspólnicy sp. z o.o., Warszawa	57,4	2 350	170	12	31
20	19	Revision-Rzeszów, Rzeszów ⁶⁾	56,7	4 163	380	4	38

Źródło: ankiety, wyliczenia własne; * biegli rewidentzi zatrudnieni na umowę o pracę
1) w skład grupy wchodzi: HLB M2, AVANTA Audit, Getsix
2) nastąpiło połączenie firm Morison Finansista z Poznania i Moore Rewit z Gdańska
3) w skład grupy wchodzi: CSWP Audit sp. z o.o. sp.k.; CSWP sp. z o.o. sp.k.
4) w ubiegłym roku dane obejmowały Grupę Pro AUDIT oraz Advantim
5) w skład grupy wchodzi: VGD Audit, GFEA, MGADS
6) w skład grupy wchodzi: Revision-Rzeszów Józef Król sp. z o.o. sp.k.; Revision-Rzeszów Józef Król sp. z o.o.; Ekspert Biuro Usług Finansowo-Księgowych i Ekspertyz sp. z o.o.

NAPISZ DO NAS

Andrzej Krakowiak
redaktor prowadzący
a.krakowiak@rp.pl

RANKING FIRM AUDYTORSKICH, DANE ZA 2021 R.

Poz. 2022	Poz. 2021	Audytor	Punkty	Przychody z czynności rewizji finansowej stanowiące podstawę naliczenia opłaty z tytułu nadzoru (wys. zł)	Liczba czynności rewizji finansowej przeprowadzonych w 2021 r.	Liczba biegłych rewidentów z polskimi licencjami *	Zatrudnieni przy audycie (bez administracji)
21	25	RSM Poland KZWS, Poznań	55,3	4 995	122	7	37
22	22	Polska Grupa Audytorska, Warszawa ⁷⁾	54,9	3 102	327	7	36
23	21	KPFK dr Piotr Rojek sp. z o.o., Katowice	54,5	2 600	233	5	18
24	23	Baker Tilly TPA	54,4	9 152	212	8	54
25	28	Crowe, Warszawa	49,8	3 700	139	3	19
26	24	B-think Audit sp. z o.o., Poznań	48,5	2 305	176	2	21
27	27	Misters Audytor Adviser sp. z o.o., Warszawa	48,4	2 276	134	2	4
28	30	Bilans-Servis sp. z o.o., Kielce	45,2	2 426	197	4	48
29	33	ZBR Faber sp. z o.o., Wrocław	43,9	2 188	186	10	12
30	29	Ecovis Poland Audit, Tax & Accounting sp. z o.o., Warszawa	43,8	1 686	98	5	15
31		Grupa Advantim sp. z o.o., Warszawa ⁸⁾	42,7	1 310	77	7	16
32	26	Doradca Auditors sp. z o.o., Gdańsk	42,0	2 747	285	8	13
33	34	Primefields sp. z o.o., Katowice	40,7	2 146	208	2	12
34	31	Polinvest-Audit sp. z o.o., Kraków	39,3	1 218	114	5	6
35	32	Firma Audytorska Interfin sp. z o.o., Kraków	39,2	1 138	78	0	24
36	36	BBR Eko-Bilans sp. z o.o., Łódź	38,3	2 189	246	1	9
37	35	Quatro sp. z o.o., Wrocław	38,1	2 048	145	3	18
38	44	BGGM Audit sp. z o.o., Warszawa	37,6	1 705	179	3	7
39	39	Biuro Audytorskie Provizja sp. z o.o., Kraków	37,3	1 802	205	2	24
40	38	ESO Audit s.c., Gdańsk	36,3	2 063	82	5	12
41	37	DB Audit sp. z o.o., Katowice	35,9	1 233	116	3	19
41	38	ZEFiR-Hlx sp. z o.o., Rzeszów	35,9	1 630	105	3	15
42	43	KKA Buchalteria sp. z o.o., Białystok	33,2	1 318	98	2	11
43	42	Doradca Zespół Doradców Finansowo-Księgowych sp. z o.o., Lublin	32,1	1 216	95	4	11
44	52	BF Audit sp. z o.o., Warszawa	31,8	1 233	87	2	8
45	49	AMZ sp.z o.o., Kraków	30,3	1 039	80	1	14
45		Ufin-Audit sp. z o.o., Łódź	30,3	858	66	4	17
45	47	ZEF Auditor sp. z o.o., Sopot	30,3	1 457	121	3	7
46	46	Rewido sp. z o.o., sp.k., Katowice	29,9	1 198	74	5	10
47	48	Premium Audit sp. z o.o., Poznań	28,1	1 381	181	2	19
48	50	Agencja Biegłych Rewidentów Tax-2 sp. z o.o., Wrocław	27,9	1 325	126	0	9
49	45	Kancelaria Audytorska Dudek i Partnerzy, Bielsko-Biała	27,6	1 367	100	3	13
49	71	Perfectum - Audit sp. z o.o., Warszawa	27,9	1 079	68	3	3
50	52	Grupa Lex-Fin, Katowice	27,4	1 117	107	3	12
51	60	FSG Auditorium Biegli Rewidenci, Gdańsk	25,1	974	60	6	8
52	54	ForBiznes Audit sp.p., Łódź	24,7	689	40	3	4
52		Polaudit sp. z o.o., Warszawa	19,2	490	50	2	4
53	53	BEIDFK Fin-Ekspert sp. z o.o., Koszalin	23,6	905	81	0	10
54	58	Bilans sp. z o.o. sp.k., Ostrów Wlkp.	22,4	721	64	7	4
55	56	BUFIKS sp. z o.o., Katowice	21,1	779	71	2	8
56		Audytor spółka partnerska biegłych rewidentów, Toruń	21,0	690	47	2	6
57	61	MSR Audit sp. z o. o., Toruń	20,8	1 055	84	3	7
58	55	MB Audit spółka z o.o., Poznań	20,6	604	46	3	9
59	59	DGA Audit sp. z o.o., Poznań	20,5	854	81	2	7
60	76	General Audit sp. z o.o., Katowice	20,2	1 092	119	3	6
61	64	PTE-Profit sp. z o.o., Warszawa	19,5	815	97	1	2
63	62	Dossier sp. z o.o., Warszawa	18,3	922	66	2	6
64	63	AdAc sp. z o.o.,Kraków	18,0	738	51	3	10
64	75	Lexus Audit sp. z o.o., Kraków	18,0	733	78	2	5
65	69	WL Finanse sp. z o.o. sp.k.a., Kraków	17,6	644	44	3	0
66	67	Firma Audytorsko-Konsultingowa, Wieluń	16,7	535	36	1	7
67	65	AMS Audytor sp. z o.o., Warszawa	16,2	379	26	1	4
68	68	A. M. Jesiotowscy - Finanse sp. z o.o., Kraków	15,9	678	74	3	8
69	57	Biuro Doradztwa i Usług Hera sp. z o.o., Sosnowiec	14,2	641	65	0	0
70	70	Biuro Audytu i Rachunkowości Proma sp. z o.o., Gdynia	10,6	623	48	1	3
71	77	Akcept BBR sp. z o.o. Konin	8,1	417	52	1	2
72	72	Polska Kancelaria Audytorska sp. z o.o., Zduńska Wola	7,9	487	35	0	4
73	79	Biuro Rachunkowo-Podatkowe dr hab. Karol Schneider, Szczecin	7,7	91	12	2	5
74	80	Kancelaria Audytorska LKPF sp. z o.o., Białystok	6,1	202	18	2	4
75	83	MS Rewident, Warszawa	4,1	406	43	1	2

Źródło: ankiety, wyliczenia własne; * biegli rewidenci zatrudnieni na umowę o pracę
7) w skład grupy wchodzi: Polska Grupa Audytorska sp. z o.o. sp.k.; Polska Grupa Audytorska sp. z o.o.; PGA Advisory sp. z o.o.; PGA Accounting sp. z o.o.; Dewiza Audit sp. z o.o.
8) w skład grupy wchodzi: Advantim sp. z o.o., Advantim sp. z o.o. Audit sp.k., Advantim sp. z o.o., Accounting sp.k.

dokończenie z **➤E1**

Wzrostu popytu na usługi doradczo-audytorskie nie wyhamowały nawet pandemiczne zawirowania. Branża poradziła sobie z nimi całkiem dobrze. – Zmiany, które wynikały z dostosowania się do rzeczywistości pandemicznej, tj. praca zdalna lub hybrydowa, pozostaną już z nami na stałe. Współpraca zdalna działów finansowo-księgowych z audytorem stała się standardem w większości firm – mówi Katarzyna Szaruga, partner w UHY ECA.

Warto odnotować, że wzrost zatrudnienia w branży idzie w parze z postępującą cyfryzacją pracy audytora. – Jako branża w związku z pandemią zrobiliśmy duży krok na przód, jeśli chodzi o cyfryzację, a współpraca biegłych rewidentów z informatykami to już codzienność. Nauczyliśmy się wykorzystywania nowych rozwiązań IT, organizacji badania na odległość i zabezpieczania danych – wymienia Barbara Misterska-Dragan, prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. Dodaje, że audytorzy stale doskonalą swoje oprogramowania i szukają nowych rozwiązań.

– Przyszłością może być sztuczna inteligencja, która ułatwia i automatyzuje wiele czynności analitycznych – przewiduje szefowa KRBR.

Wojna w środku sezonu

Po raz kolejny w najgorętszym okresie sporządzania i badania sprawozdań finansowych jesteśmy świadkami sytuacji, na którą nikt nie był przygotowany.

– Dwa lata temu rozpoczęła się pandemia, a aktualnie trwa wojna za naszą wschodnią granicą. Sytuacja w Ukrainie wymaga zarówno od przedsiębiorstw, jak i audytorów oceny ryzyka i potencjalnego wpływu na sprawozdania finansowe – podkreśla Joanna Biguszevska, associate partner z Rödl & Partner. Dodaje, że na wytyczne dotyczące podejścia do sporządzania i badania spr-

wozdań audytorzy i przedsiębiorcy czekali prawie miesiąc od wybuchu konfliktu, a należy pamiętać, że proces sporządzania sprawozdań i wydawania opinii już trwał. Teraz, kiedy wytyczne już są znane, jest wprawdzie nieco łatwiej, jednak cały proces wymaga ciągłej aktualizacji, co może być szczególnie trudne w dużych podmiotach prowadzących biznes międzynarodowo.

– Służby finansowe przedsiębiorstw i audytorzy są

Z wyższymi kosztami już od lat mierzy się branża audytorska. Są one pokłosiem zastrzonych regulacji, szczególnie w segmencie jednostek zainteresowania publicznego, czyli m.in. spółek giełdowych. Skutkiem tych zmian jest mocny wzrost cen za audyt i kurcząca się grupa audytorów badających sprawozdania finansowe spółek notowanych na giełdzie.

– Ze względu na skalę trudności i pracochłonności oraz

14 proc. urosły przychody firm audytorskich

15 proc. o tyle urosło

zatrudnienie w firmach audytorskich w stosunku do danych z poprzedniej edycji rankingu

przyzwyczajeni do zmian, bo cechą naszego prawa, w szczególności podatkowego, jest zmienność, ale wojna w Ukrainie jest zupełnie nowym wyzwaniem i wymaga dostosowania metod pracy – podkreśla Biguszevska.

Ceny nie spadną

Audytorzy o 2022 r. mówią z ostrożnym optymizmem. To, jak będą sobie radzić, w dużej mierze zależy od kondycji finansowej ich klientów. Od tego, jak będzie kształtować się ich płynność finansowa, czy będą rozwijać biznesy i potrzebować nowych usług księgowo-doradczych. Jak na 2022 r. patrzą przedsiębiorcy? Praktycznie z każdego badania przebija niepokój. Wśród czynników ryzyka i największych wyzwań na 2022 r. przedsiębiorcy wskazują inflację, zmiany podatkowo-prawne wynikające z Polskiego Ładu, Covid-19 oraz generalnie wyższe koszty prowadzenia działalności gospodarczej.

ryzyko i sankcje istotnie zmniejsza się liczba firm audytorskich badających jednostki zainteresowania publicznego, z ok. 120 do ok. 60 w ciągu pięciu ostatnich lat. A badania sprawozdań spółek notowanych na regulowanym rynku podejmuje się obecnie nie więcej niż 30 firm audytorskich – podkreśla Ewa Jakubczyk-Ćały, prezes PKF Consult. Dodaje, że wyzwaniem staje się znalezienie audytora do badania sprawozdań finansowych dużych, międzynarodowych grup kapitałowych. Jest mała liczba firm audytorskich spełniających jednocześnie warunki niezależności i kompetencji, a także posiadających zasoby do realizacji takich zleceń. Te wyzwania nie znikną.

– Zapisany w preambule do dyrektywy cel zwiększenia konkurencyjności na rynku audytorskim w Polsce nie realizuje się zgodnie z założeniami – podsumowuje Jakubczyk-Ćały. /©©

 masz pytanie, wyślij e-mail do autorki
k.kucharczyk@rp.pl

METODOLOGIA

Ranking powstaje na podstawie ankiet. Uwzględniliśmy osiem kryteriów:

- przychody z czynności rewizji finansowej stanowiące podstawę naliczenia opłaty z tytułu nadzoru w 2021 r. – waga 20 proc.
- przychody z wykonania innych usług atestacyjnych, które nie stanowią podstawy naliczenia opłaty z tytułu nadzoru, zawarte w raporcie przejrzystości z wyłączeniem usług podatkowych – waga 5 proc.
- przychody z czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego w 2021 r. – waga 10 proc.

- liczba czynności rewizji finansowej przeprowadzonych w 2021 r. (obligatoryjnych i fakultatywnych) – waga 20 proc.
- liczba czynności rewizji finansowej przeprowadzonych w 2021 r. w jednostkach zainteresowania publicznego (obligatoryjnych i fakultatywnych) – waga 5 proc.
- przeciętna cena czynności rewizji finansowej – waga 10 proc.
- liczba biegłych rewidentów z polskimi licencjami uwzględnionych w sprawozdaniu do PIBR – waga 20 proc.
- zatrudnieni przy audycie – waga 10 proc.

REKLAMA 927287

Wizja | Wiedza | Wartość

- ▶ Naszą dewizą jest transparentność
- ▶ Potrafimy reagować na każdą zmianę
- ▶ Nie ma dla nas spraw nie do rozwiązania

OFERUJEMY:

- ▶ Audyt
- ▶ Doradztwo Podatkowe i Prawne
- ▶ Usługi księgowe i płacowe
- ▶ Doradztwo finansowe i gospodarcze
- ▶ Doradztwo IT
- ▶ Szkolenia

Centrala Warszawa, ul. Postępu 12, 02-676 Warszawa

www.bdo.pl

**THE POWER OF
BEING UNDERSTOOD**
AUDIT | TAX | CONSULTING

SPRAWDŹ NAS!

WWW.RSMPOLAND.PL

PROCEDURY AUDYTOWE
DOBIERAMY TAK, ABY KLIENT
MÓGŁ SWOBODNIE
PROWADZIĆ BIZNES RÓWNIEŻ
W CZASIE BADANIA.

Piotr STASZKIEWICZ
Audit Partner

AUDYT TO NIE TYLKO
WSKAZANIE RYZYK DLA
BIZNESU, ALE I SZANSA NA
ZNALEZIENIE WŁAŚCIWYCH
ROZWIĄZAŃ.

Monika SKÓRKA
Audit Partner

ANALIZA SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO MOŻE
DOSTARCZYĆ WIELE
NIESPODZIANEK. NAJWAŻNIEJSZE,
TO WIEDZIEĆ, CO DALEJ.

Marcin KAWKA
Audit Partner

RYNEK KAPITAŁOWY

PwC wygrywa na giełdzie

Wielka czwórka obsługuje największych emitentów. Audytorzy średniej wielkości rozpychają się w innych segmentach.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Badanie sprawozdań finansowych spółek giełdowych to z jednej strony prestiż, a z drugiej duże wyzwanie. Którzy audytorzy wiodą w tym segmencie prym? W zeszłorocznej edycji rankingu tyle samo punktów zdobyły EY Polska i PwC. W najnowszym zestawieniu wygrywa PwC, a tuż za nim plasuje się EY. Na podium znajduje się też KPMG. Czwarte miejsce jest teraz podwójne: są na nim Deloitte Audit oraz Grant Thornton. Na uwagę zasługuje awans tej ostatniej firmy: rok temu była szósta, czyli biorąc pod uwagę podwójne pierwsze miejsce, było przed nią sześć firm. Warto odnotować, że w tym roku o poszczególnych miejscach decydowały ułamki punktów. Tuż za Grant Thornton znalazły się BDO, UHY ECA oraz PKF Consult.

ROBERT GABIZINSKI

Metodologia pod lupą

W rankingu audytorów spółek giełdowych uwzględnione zostały następujące parametry: liczba badanych podmiotów (z wagą 35 proc.), liczba badanych podwójnych sprawozdań (5 proc.), łączna wartość aktywów badanych firm (15 proc.), łączna wartość przychodów badanych firm (15 proc.), rynkowa wartość badanych spółek (10 proc.) oraz przychody firmy z tytułu badania sprawozdań finansowych spółek giełdowych (20 proc.).

W zestawieniu uczestniczyły firmy audytorskie, które przebadaly raporty przynajmniej dwóch spółek notowanych na warszawskiej giełdzie w dniu 31 grudnia 2021 r. Uwzględnione zostały dane za 2021 rok, a w przypadku ich braku za rok 2020. W głównym zestawieniu prym wiodą reprezentanci wielkiej czwórki, ale jeśli pod uwagę weźmiemy aktywność

poszczególnych audytorów w badaniu spółek giełdowych, to na czołowych miejscach zobaczymy firmy średniej wielkości. Pierwsze miejsce przypada grupie UHY ECA, a za nią plasują się Grant Thornton i BDO. Poza podium, na czwartej pozycji, mamy PwC, a dalej EY, KPMG i PKF Consult. Pierwszą dziesiątkę tego zestawienia zamykają: Deloitte Audit,

4Audit oraz Mistery Audyt Adviser. Na rynku głównym warszawskiej giełdy obecnie notowane są 424 spółki, w tym 379 krajowych i 45 zagranicznych. Łączna wartość tych pierwszych wynosi 651,4 mld zł, a drugiej 588 mld zł. Z kolei na parkiecie alternatywnym, czyli na NewConnect, jest obecnie notowanych 383 emitentów, w tym 379 krajowych i 4 zagranicznych. Łączna wartość rynkowa wszystkich firm z NewConnect przekracza 17 mld zł.

Najbardziej aktywną firmą audytorską na rynku NewConnect w 2021 r. był 4Audit. Na podium w tej kategorii znalazły się też PKF i UHY ECA. Kolejne miejsca przypadły firmom: B-think Audit (czwarte miejsce), Polaudit (piąte), Nexia Pro Audit (szóste), Grupa KPW (siódme), Moore Polska (również siódme) oraz Premium Audit (ósmie).

Różne segmenty rynku

Eukasz Motała, prezes 4Audytu, podkreśla, że klienci tacy jak banki, zakłady ubezpieczeń lub duże grupy kapitałowe będą kierowali swoje zapytania ofertowe do dużych firm audytorskich. – MŚP oczekują jednak bliższego i bezpośredniego kontaktu z biegłym rewidentem, który zna ich specyfikę działalności i jest partnerem „pierwszego kontaktu”. W szczególności w czasach ciągłej niepewności makro i geopolitycznej, a także zmienności i zawilości stano-

doczna, jeśli przeanalizujemy podział rynku pod względem liczby badanych przedsiębiorstw. Co więcej, w takim ujęciu na podium nie znalazł się żaden z reprezentantów wielkiej czwórki (pierwsza jest wspomniana już grupa UHY ECA, za nią Grant Thornton, a trzecie BDO). Z tegorocznego raportu Grant Thornton wynika, że ostatnie lata to na giełdzie okres zacierania się granic między wielką czwórką a firmami średnimi. Przez sześć lat udział średnich firm audytorskich (mierzony liczbą przebadanych spółek) wzrósł z 22 proc. do 34 proc., a wielkiej czwórki spadł z 37 do 28 proc.

Restrykcyjne regulacje

Audit jednostek zaufania publicznego, czyli m.in. spółek giełdowych, jest traktowany przez audytorów jako badanie o podwyższonym ryzyku. Nie bez powodu.

– Większe wymagania zarówno wobec samych spółek, jak i ich audytorów, wynikają przede wszystkim z faktu, że dane zawarte w sprawozdaniach finansowych, a także informacje ujęte w sprawozdaniu biegłego rewidenta, mogą bezpośrednio przekładać się na kurs akcji. Dla mniejszych inwestorów często są jedynym źródłem danych o spółce giełdowej – podkreśla Monika Skórka, audit partner w RSM Poland. Dodaje, że dodatkowe wymogi ustawowe i regulacyjne wobec audytorów spółek giełdowych oraz fakt, że wyniki audytu trafiają do liczniejszej grupy interesariuszy, sprawiają, że badanie wymaga szerszej wiedzy merytorycznej i branżowej, znajomości zasad funkcjonowania rynków kapitałowych, a także niejednokrotnie zaangażowania specjalistów spoza obszaru rachunkowości i finansów. To wszystko, wraz z dodatkowymi wymogami stawianymi przez Polską Agencję Nadzoru Audytowego, spowodowało, że na przestrzeni ostatnich lat liczba firm audytorskich zainteresowana współpracą z JZP znacząco się obniżyła. – W ocenie wielu biegłych rewidentów wymogi i ryzyko związane z przeprowadzaniem audytu sprawozdań emitenta są zbyt wysokie. Te z firm audytorskich, które pozostały na rynku JZP, musiały uwzględnić rosnące ryzyko w wycenie swoich usług. W ostatnim okresie wynagrodzenia firm audytorskich za usługi świadczone na rzecz JZP wzrosły o kilkadziesiąt procent i więcej – mówi Piotr Woźniak, partner zarządzający UHY ECA. /©©

RANKING FIRM AUDYTORSKICH BADAJĄCYCH SPÓŁKI NA GPW, DANE ZA 2021 R.

poz. 2022	poz. 2021	Audytor	Punkty	Przychody badanych firm w mln zł	Wartość badanych firm w mln zł
1	1	PwC, Warszawa	31,5	128 212	805 395
2	1	EY Polska, Warszawa	30,3	119 207	377 040
3	2	KPMG, Warszawa	30,0	92 926	1 047 329
4	4	Deloitte Audit, Warszawa	29,3	240 016	353 976
4	6	Grant Thornton, Poznań	29,3	29 042	88 552
5	3	BDO, Warszawa	28,9	39 396	67 943
6	5	Grupa UHY ECA, Kraków	28,6	23 674	13 734
7	7	Grupa PKF Consult, Warszawa	27,6	77 449	112 080
8	8	Mazars w Polsce, Warszawa	25,2	10 029	157 620
9	9	Mistery Audyt Adviser, Warszawa	22,9	2 758	2 305
10	11	Moore Polska	22,3	2 637	2 790
11	10	4Audit, Poznań	21,7	1 207	1 229
12	14	KPFK dr Piotr Rojek, Katowice	19,8	3 114	2 668
13	15	B-Think Audit, Poznań	19,6	1 265	1 560
14	13	Nexia PRO Audit	19,0	1 239	1 372
15	12	Polscy Biegli, Warszawa	18,6	4 677	4 854
16	16	Grupa CSWP, Warszawa	17,7	880	2 073
16	17	Grupa HLB w Polsce	17,7	2 683	1 592
17	18	Firma Audytorska Interfin, Kraków	15,3	291	644
18	20	Polinvest-Audit, Kraków	13,8	1 179	1 225
19	23	Grupa KPW, Łódź	11,7	186	388
20	25	WBS Audit, Warszawa	11,3	285	633
21	19	Revision-Rzeszów, Rzeszów	11,0	1 254	1 083
22		ECDP Audit, Katowice	10,5	493	772
23	24	Grupa Gumulka, Katowice	11,1	719	676
24		CROWE Polska, Warszawa	9,1	1 125	1 016
24	21	Grupa Rödl & Partner	9,1	448	407
25	27	BGGM Audit, Warszawa	6,8	45	194
26		Ecovis Poland, Warszawa	6,9	48	108
27	26	AMZ, Kraków	5,9	198	186
28	27	Global Audit Partner, Warszawa	5,4	29	91
29	28	Primefields, Katowice	5,5	59	96
30		Grupa Pol-Tax, Warszawa	4,2	34	38

Źródło: wyliczenia własne; dane w mln zł

REKLAMA 927250

Audit przyszłości w Twojej firmie
pwc.pl/audit

TRENDY

Narzędzia IT pozwalają zaoszczędzić czas i zwiększają efektywność

Od nowych technologii nie ma odwrotu

Zaawansowana analityka danych, uczenie maszynowe i sztuczna inteligencja – tak wygląda nowoczesny audyt.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Covid-19 przyspieszył cyfryzację globalnej gospodarki. Niektórym branżom trudno było przestawić się na model pracy zdalnej. Audyt poradził sobie z tym całkiem dobrze, a pomogły mu realizowane już od kilku lat znaczące inwestycje w nowe technologie. Były one niezbędne, bo biznes audytowanych firm jest coraz bardziej skomplikowany. Analiza sprawozdania finansowego dużej grupy kapitałowej, działającej na wielu rynkach, bez zaawansowanych narzędzi analitycznych byłaby karkołomnym zadaniem.

Bez narzędzi ani rusz

Innowacyjne narzędzia w audycie spotkamy już na każdym etapie badania sprawozdań. Specjalne platformy do kontaktu z klientami, aplikacje do podpisywania dokumentów, narzędzia do wizualizacji i prezentacji wyników badania sprawozdań finansowych – to tylko wycinek całego obrazu. Znaczną jego część jest niewidoczna.

Dobrze wykonany audyt wymaga przetworzenia dużej ilości danych. Dawniej tę żmudną i czasochłonną pracę musiał wykonać człowiek. Dziś robią to za niego nowoczesne narzędzia informatyczne, które są w stanie przetworzyć ogromne ilości danych z dużą większą szczegółowością. I co ważne, potrzebują na to niewiele czasu. Robią to niemal w czasie rzeczywistym.

W systemach IT coraz częściej zaszyte są algorytmy sztucznej inteligencji, oparte na uczeniu maszynowym.

Rozwiązanie to umożliwia systemowi informatycznemu stopniowe „uczenie się” na podstawie dostępnych danych, znajdowanie zależności i wyciąganie z nich wniosków.

W przypadku audytu mogą to być na przykład informacje o anomaliiach: nietypowych transakcjach czy zniekształceniach danych finansowych. Człowiek, w natłoku danych, może takie informacje łatwo przeoczyć.

Warto przy tym odnotować, że stworzenie dobrych rozwiązań bazujących na sztucznej inteligencji wcale nie jest prostym zadaniem. Aby odnieść korzyści z tej technologii, należy spełnić szereg warunków. Kluczowe jest odpowiednie dobranie danych wejściowych i parametrów ich analizy.

Biznes w chmurze

Nowe technologie wykorzystywane w biznesie – praktycznie we wszystkich branżach – w coraz większym stopniu bazują na rozwiązaniach chmurowych.

W 2021 r. wydatki na chmurę były o prawie 9 proc. wyższe niż w 2020 r. i sięgnęły 74 mld dolarów. W 2022 r. wzrosną rok do roku o 21,7 proc. do 90 mld dolarów – prognozuje firma analityczna IDC. Z kolei wydatki na tzw. infrastrukturę współdzielonej chmury mają urosnąć o prawie 26 proc. do 64,5 mld dolarów, a na infrastrukturę chmurową o ponad 13 proc., do ponad 25 mld dolarów.

Z kolei według instytutu badawczego Gartner wartość całego rynku usług w chmurze przekroczy w tym roku imponującą kwotę 332 mld dolarów, a w przyszłym roku sięgnie 400 mld dolarów.

Polska pod względem wykorzystania chmury jeszcze odstaje od rynków rozwiniętych, ale nadrabia zaległości.

Wspierają, nie zastąpią

Świat coraz mocniej opiera się na technologii, a najwięcej emocji budzi sztuczna inteligencja. W symboliczny sposób jej potencjał pokazuje łatwość, z jaką poradziła sobie w – wydawać by się mogło – stricte ludzkich dziedzinach, takich jak chociażby gra w szachy. W 1996 r. superkomputer IBM wygrał partię z mistrzem świata Garri Kasparowem. Nieco więcej czasu potrzebowała sztuczna inteligencja na pokonanie człowieka w starożytnej chińskiej grze go. Udało jej się to w 2016 r., kiedy mistrz Lee Sedol przegrał z algorytmem zaprogramowanym przez należąca do Google’a firmę DeepMind.

Futuryści kreślą rozmaite scenariusze, zastanawiając się, w jakim stopniu nowe technologie zastąpią człowieka na rynku pracy. Wiele wskazuje, że pesymistyczne wizje się nie sprawdzą. Ale wiele zawodów będzie ewoluować, opierając się w coraz większym stopniu na technologiach, co wymusi na pracownikach zmianę ich kompetencji. Obserwujemy to również w audycie. Coraz większe znaczenie zyskuje elastyczność oraz zdolność analitycznego i krytycznego myślenia. Proste, powtarzalne czynności zostają zautomatyzowane, a algorytmy pomagają w podejmowaniu decyzji. Natomiast na końcu każdego procesu zawsze jest człowiek i to on bierze odpowiedzialność za swoją pracę. /c/o

OPINIE DLA „RZECZPOSPOLITEJ”

MONIKA SKÓRKA

audit partner w RSM Poland

MAT. PRAS.

Wydawało nam się, że po pandemii jesteśmy już bogatsi o ekstremalne doświadczenia, przygotowani na trudności i nic nas nie zaskoczy. Ograniczenia kontaktów na rzecz spotkań online, przerwane łańcuchy dostaw, praca zdalna – to wszystko przetestowaliśmy w ciągu ostatnich kilkunastu miesięcy, dostosowując całkiem sprawnie nasz model współpracy do aktualnych realiów. Tymczasem luty 2022 r. zaskoczył nas dramatycznym konfliktem zbrojnym, rozgrywającym się tuż obok granic Polski. Działania wojenne w Ukrainie bardzo negatywnie wpłynęły na światową gospodarkę, a także na funkcjonowanie polskich przedsiębiorstw – co oczywiście przełożyło się bezpośrednio na pracę biegłych rewidentów. Sankcje gospodarcze, którymi objęto Rosję i Białoruś, wpłynęły na procesy zakupu,

rynek pracy oraz sposób wyceny aktywów, a także spowodowały, że wiele polskich podmiotów gospodarczych niemal z dnia na dzień utraciło swoje rynki zbytu. Sytuacja ta z pewnością znajdzie swoje odzwierciedlenie w sprawozdaniach finansowych jednostek, choć trudno przewidzieć, jak bardzo, gdyż skala oddziaływania zależeć będzie tak naprawdę od branży, w jakiej spółka działa, oraz od wielkości udziału w „biznesowym torcie” krajów Europy Wschodniej. Fundamentalny stanie się proces oceny i ujawnienia zdarzeń po dniu bilansowym oraz ponownej oceny ryzyka zagrożenia kontynuacji działalności jednostki przez biegłego rewidenta przed wydaniem sprawozdania z badania. Ta właśnie ocena – dotycząca zasadności przyjęcia przez zarząd zasady kontynuacji działalności – wydaje się, szczególnie teraz, jednym z kluczowych obszarów badania w związku z ogólnie występującą niepewnością geopolityczno-gospodarczą. Warunki geopolityczne bardzo dynamicznie się zmieniają, więc jako biegli rewidenty powinniśmy na bieżąco ją monitorować i odpowiednio reagować na pojawiające się zmiany i zagrożenia. ■

PIOTR WYSZOGRODZKI

partner zarządzający
działem audytu PwC Polska

MAT. PRAS.

Dzięki dużej elastyczności i szybkiej reakcji na zmiany na rynku audytorom udało się sprostać wyzwaniom, jakie pojawiły się w wyniku pandemii. Otoczenie gospodarcze przez ostatnich kilka lat podlegało dynamicznym transformacjom, głównie poprzez stale postępujące procesy digitalizacji i automatyzacji. Skalę tych zmian obrazuje fakt, że obecnie zdecydowaną większość audytów jesteśmy w stanie przeprowadzić w warunkach pracy zdalnej oraz to, że wykorzystujemy szereg rozwiązań technologicznych umożliwiających testowanie danych i automatyczną analizę, również z wykorzystaniem sztucznej inteligencji. To trend, który w naszej branży będzie się ciągle rozwijał. Nie możemy też zapomnieć, że pracujemy w zespołach. Nasza praca opiera się na wiedzy i doświadczeniu pracowników.

Utrzymanie równowagi pomiędzy wykorzystywaniem nowych technologii i digitalizacją procesów a zachowaniem relacji interpersonalnych oraz dopracowanie hybrydowego modelu pracy będą jednymi z kluczowych wyzwań dla audytorów w najbliższych latach. Możemy również wyodrębnić kilka obszarów ryzyka, które powinny zostać odpowiednio zaadresowane. Wśród tych najważniejszych zawsze będą zmieniające się warunki ekonomiczne i wszelkie zakłócenia w prowadzeniu biznesów, łącznie z tymi o największej skali, których doświadczamy również dzisiaj. Za tym idzie konieczność odpowiedniego przygotowania i przeprowadzenia prac audytowych, ale też skuteczność nadzoru czy długoterminowe dbanie o zrównoważony rozwój. Wpływ działań i regulacji związanych z ESG na firmy to kolejny czynnik, który już od dłuższego czasu jest w centrum zainteresowania audytorów i który pojawia się często podczas rozmów z zarządami czy radami nadzorczymi. Nie możemy też zapomnieć o cyberbezpieczeństwie i dostępie do danych, których znaczenie rośnie wraz z cyfrową transformacją przedsiębiorstw. ■

MAREK GAJDIŃSKI

partner, szef działu audytu
w KPMG w Polsce

MAT. PRAS.

W ostatnich latach liczba zmian legislacyjnych w zakresie raportowania finansowego była wyjątkowo duża i na razie nic nie wskazuje, aby ta tendencja miała ulec zmianie. Nowe regulacje nakładają zarówno na spółki, jak i audytorów dodatkowe obowiązki, a ich celem jest dostosowanie do dynamicznie zmieniającego się rynku. Raportowanie ESEF wprowadziło świat finansów i rachunkowości w nową erę sprawozdawczości finansowej. Bezprecedensowy wymiar formatu ESEF – połączenie w jednym dokumencie warstwy czytelnej dla człowieka z warstwą czytelną dla maszyny – wiąże się z wielkimi możliwościami w zakresie porównywania i analizowania sprawozdań finansowych spółek z różnych rynków, co stanowi istotną wartość dla interesariuszy jednostek i analityków. Aby w pełni ten efekt docenić, trzeba jeszcze

począć ze względu na zbyt krótką historię ESEF w Polsce. Wprowadzenie standardu ma jeszcze jedną istotną, długofalową zaletę – wpływa na wzmacnianie roli zespołów odpowiedzialnych za cyfryzację sprawozdawczości finansowej w spółkach i firmach audytorskich. Na horyzoncie jest już kolejna reforma, nad którą pracuje Komisja Europejska. Zgodnie z zapowiedziami ma ona objąć nie tylko rynek audytorski, ale także spółki publiczne oraz organy nadzorujące te spółki i audytorów. W tym kontekście istotne jest, aby unijny ustawodawca zapewnił spójność i proporcjonalność wprowadzanych zmian również na poziomie spółek i nadzorców, a nie wyłącznie audytorów. Wprowadzanie dalszych restrykcji dotyczących tylko firm audytorskich (bez reformowania pozostałych dwóch filarów) będzie skutkowało dysharmonią i utrudnieniami z punktu widzenia całego rynku. Ład korporacyjny i sprawozdawczość finansową należy wzmacniać oczywiście również wewnątrz samej organizacji, w tym kontekście doprecyzowania wymaga zakres zadań i rola poszczególnych organów spółek, ich obowiązki i odpowiedzialność w procesie sprawozdawczym. ■

HUBERT ROGOZIŃSKI

associate partner, CFO
Consulting EY Polska

MAT. PRAS.

Środowisko, w jakim działają przedsiębiorstwa, jest coraz mocniej regulowane i równolegle dynamicznie zwiększa się jego zmienność i niepewność. To coraz mocniej determinuje konieczność kontrolowania codziennych aktywności i zabezpieczania aktywów spółki, co w konsekwencji ma umożliwić prawidłowe funkcjonowanie biznesu, budować zaufanie inwestorów oraz interesariuszy. Nowe technologie i ewoluujące modele biznesowe umożliwiają rewizję dotychczasowych rozwiązań, wprowadzenie usprawnień w funkcjonowaniu firmy, równocześnie kreując dodatkowe ryzyka. Kluczowe z nich to: cyberbezpieczeństwo, nadużycia finansowe i korupcja, funkcjonowanie w zgodzie z prawem i regulacjami (np. sankcje), efektywność procesu

zamknięcia ksiąg, działania w zakresie zrównoważonego rozwoju. Akcjonariusze, udziałowcy i pozostali interesariusze oczekują od przedsiębiorstw i zarządów wczesnego identyfikowania oraz bardziej świadomego zarządzania tymi ryzykami. Wymaga to także wdrożenia i utrzymania sprawnie działających procesów finansowych dostarczających rzetelnych, aktualnych danych. To fundament zarządzania finansami, a także podstawa do wspierania realizacji celów strategicznych całego biznesu. Z moich obserwacji wynika, iż w wielu przypadkach dopiero badanie lub analiza środowiska kontrolnego wykazuje niedociągnięcia, które mogą mieć lub miały już bezpośredni wpływ na jednostkę. Zachętą do zmiany staje się zatem potrzeba zaadresowania wniosków i rekomendacji przedstawionych przez zewnętrznego audytora lub naprawienie powstałych szkód. Uwzględniając fakt, że ryzyka te stale się zmieniają, ich analiza powinna odbywać się proaktywnie, w sposób zaplanowany i dostosowany do danej jednostki. ■

WYNIKI FINANSOWE

Audytorskie firmy mocno podkreśliły tempo

W ubiegłorocznej edycji rankingu tylko PwC przebiło poziom 1 mld zł przychodów. Teraz w tym gronie są też EY i Deloitte.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Po trudnym pandemicznym 2020 r., w zeszłym roku firmy audytorskie mocno się rozpedziły. Ich łączne przychody urosły rok do roku o niemal 14 proc., do 4,9 mld zł. Zeszłoroczna dynamika jest o 3 pkt proc. wyższa od średniorocznego tempa z ostatnich siedmiu lat.

74 proc. firm w zeszłym roku zanotowało wzrost przychodów, 25 proc. spadek, a 1 proc. miało obroty bez zmian.

Liderzy branży

Udział czterech największych firm w ostatnich latach utrzymywał się na stosunkowo stabilnym poziomie, oscylując wokół 84–85 proc. W tegorocznym rankingu spadł. Na wielką czwórkę przypada łącznie 4 mld zł przychodów, co daje jej udział w wysokości 81,3 proc.

W zeszłorocznej edycji rankingu jedyną firmą, której udało się przekroczyć pułap

miliarda złotych przychodów było PwC. Wtedy miało 1,1 mld zł obrotu, a w 2021 r. 1,06 mld zł, co oznacza spadek o 4 proc. Pozostałe firmy z wielkiej czwórki w 2021 r. przychody zwiększyły. W EY i Deloitte Audyt dynamika wyniosła aż 23 proc. W obu firmach przychody nieznacznie przekroczyły poziom miliarda złotych.

4,9 mld zł

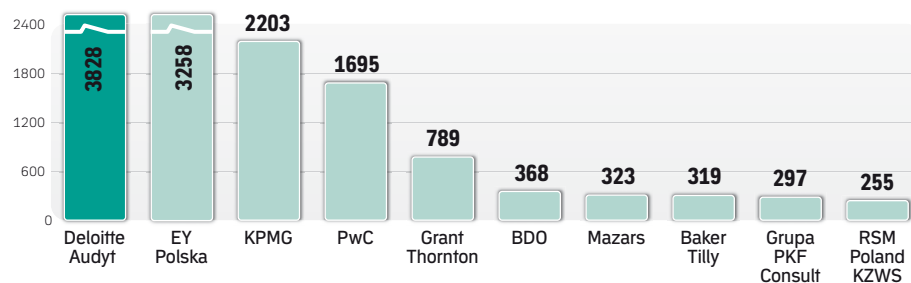
wyniosła wartość usług świadczonych przez firmy audytorskie w 2021 r.

Najwyższe były w EY: sięgnęły 1,2 mld zł. Daje to tej firmie ponad 24-proc. udział w całym rynku. Drugie jest PwC z 21,5 proc., trzecie Deloitte z 20,6 proc., a za nimi KPMG z 15,2 proc. To łącznie daje wspomniany już ponad 81-proc. udział przypadający na wielką czwórke.

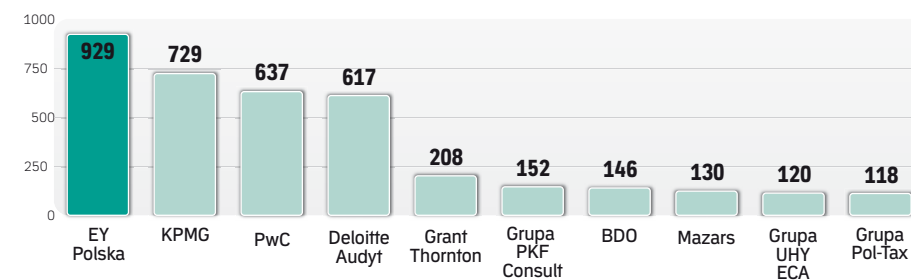
Średnia zmiana przychodów wszystkich firm uwzględnionych w tegorocznym rankingu wynosi 12 proc., a mediana 11 proc. Wysoką dynamiką mogą się pochwalić przedstawiciele firm audytorskich średniej wielkości, takich jak Mazars, Grant Thornton, Baker Tilly TPA, PKF Consult, RSM Poland KZWS, BDO, Moore Polska, UHY ECA, Grupa CSWP czy Polska Grupa Audytorska.

Przychody z samego tylko audytu wszystkich firm za 2021 r. łącznie sięgają 1,1 mld zł. Ich dynamika wynosi 5,2 proc. Jest o ponad połowę niższa niż rok temu i również o ponad połowę niższa niż zmiana przychodów ogółem firm audytorskich w tegorocznym rankingu. Innymi słowy: motorem rozwoju branży są inne usługi niż audyt.

Ponad 764 mln zł przychodów z audytu przypada na wielką czwórkę (+2 proc. rok do roku). To daje jej ponad 71-proc. udział w tym segmencie. O 3 pkt proc. niższy niż rok

Liczba zatrudnionych w dziale audytu, bez zatrudnionych w administracji w 2021 r.

Źródło: ankiety

temu i o 6 pkt proc. niższy niż dwa lata temu. Liderem jest tu PwC, na które przypada ponad 254 mln zł przychodów z audytu (jego udział w tym segmencie wzrósł).

Średni rosną w siłę

Natomiast malejący łączny udział w rynku czterech największych firm widzimy również, jeśli pod uwagę weźmiemy tylko przychody z tytułu wykonania czynności rewizji finansowej, stanowiące podstawę naliczenia opłaty z tytułu nadzoru. Wyniosły one w zeszłym roku 728 mln zł wobec 697 mln zł rok wcześniej, co oznacza 4,4-proc. wzrost. Na samą wielką czwórkę w 2021 r. przypało 440,3 mln zł. To o 8 mln zł mniej niż rok wcześniej. Daje jej to 60-

proc. udział w tym segmencie, czyli o 4 pkt proc. niższy niż w ubiegłorocznej edycji rankingu. Gdybyśmy cofnęli się jeszcze o jeden rok, to spadek wynosi już 9 pkt proc. (w 2019 r. – czyli w rankingu publikowanym w 2020 r. – udział wielkiej czwórki był na poziomie 69 proc.).

Konspunduje to dobrze z danymi, które potwierdzają systematyczny wzrost udziałów rynkowych firm średniej wielkości. Jeśli w tej grupie uwzględnimy wszystkie podmioty spoza wielkiej czwórki, które wypracowały minimum kilkanaście milionów złotych przychodów, to łącznie przypało na nie w 2021 r. 194,4 mln zł przychodów z audytu. Te same firmy rok wcześniej miały przychody na poziomie 170,6 mln zł, co oznacza 14-proc. dynamikę. Niemal trzy-

krotnie wyższą niż dynamika całego segmentu (+5,2 proc.).

Sprawdziliśmy też, jak radzą sobie firmy średniej wielkości nie tylko w segmencie samego audytu, ale również z uwzględnieniem przychodów ogółem. W sumie na te podmioty w 2021 r. przypadło 746,3 mln zł wobec prawie 658 mln zł rok wcześniej, co daje niemal 14-proc. dynamikę, taką samą jak tempo wzrostu rynku.

Największymi firmami audytorskimi poza wielką czwórką są: Grupa Rödl & Partner (ponad 136 mln zł przychodów z zeszłego roku), Grant Thornton (ponad 128 mln zł), BDO (99,2 mln zł), Mazars (86,2 mln zł) i Baker Tilly TPA (prawie 61 mln zł). Próg 40 mln zł przychodów w zeszłym roku udało się przebić jeszcze trzem podmiotom: Grupie PKF Consult, HLB oraz RSM Poland KZWS. /©

REKLAMA 927284

The background of the advertisement is a photograph of a large suspension bridge, likely the Bixby Creek Bridge, which is under construction. The bridge's stone towers and steel cables are visible against a cloudy sky. The bridge deck is partially covered with scaffolding, indicating ongoing work.

REGULAMIN 9/27/2014

tgs 4AUDYT

THINK GLOBAL – THINK TGS

**budujemy
zaufanie** | **W AUDYCIE**

tgs POLAND

We are part of TGS,
a multidisciplinary global
business network of independent
firms providing accounting,
audit, tax, business advisory
and commercial legal services.

Audyt finansowy
Doradztwo podatkowe i rachunkowe
Doradztwo gospodarcze
Wsparcie nadzoru właścicielskiego

AUDYT PODATKI FINANSE

POZNAŃ – WARSZAWA – WROCLAW – KATOWICE – GDANSK

4audyt.pl

FIRMY AUDYTORSKIE WEDŁUG PRZYCHODÓW Z AUDYTU
DANE ZA 2021 R., W TYS. ZŁ

Poz. 2021	Nazwa	Przychody z audytu ogółem*	Przychody ogółem	P1
1	PwC, Warszawa	254 219	1 057 061	2
2	EY Polska, Warszawa	184 586	1 181 827	1
3	KPMG, Warszawa	180 999	748 759	4
4	Deloitte Audyt sp. z o.o. sp.k., Warszawa	144 634	1 013 614	3
5	BDO sp. z o.o. sp.k., Warszawa	44 382	99 200	7
6	Grant Thornton, Poznań	39 227	128 259	6
7	Mazars w Polsce, Warszawa	23 031	86 191	8
8	Grupa PKF Consult, Warszawa	17 719	41 134	10
9	Baker Tilly TPA	16 210	60 780	9
10	Grupa UHY ECA, Kraków	12 956	20 149	15
11	Grupa Rödl & Partner	12 610	136 465	5
12	RSM Poland KZWS, Poznań	6 803	40 658	12
13	Grupa Pol-Tax sp. z o.o., Warszawa	6 682	7 307	23
14	Grupa HLB w Polsce	6 531	40 677	11
15	Grupa KPW sp. z o.o., Łódź	6 479	6 816	25
16	Grupa Gumułka, Katowice	6 137	9 298	21
17	4Audyt sp. z o.o., Poznań	5 696	5 732	27
18	Moore Polska	5 040	24 301	14
19	Grupa CSWP, Warszawa	5 039	10 314	18
20	Grupa VGD, Warszawa	4 365	9 500	20
21	Revision-Rzeszów, Rzeszów	4 163	7 107	24
22	Nexia Pro Audit	4 061	6 064	26
23	Polska Grupa Audytorska, Warszawa	3 870	9 921	19
24	Crowe, Warszawa	3 730	3 730	30
25	Doradca Auditors sp. z o.o., Gdańsk	2 747	2 990	37
26	KPFK dr Piotr Rojek sp. z o.o., Katowice	2 600	7 600	22
27	Bilans-Servis sp. z o.o., Kielce	2 426	3 384	32
28	ZBR Faber sp. z o.o., Wrocław	2 328	3 185	35
29	B-think Audit sp. z o.o., Poznań	2 305	2 565	39
30	Grupa Instytut Studiów Podatkowych Modzelewski i Wspólnicy sp. z o.o., Warszawa	2 300	24 700	13
31	BBR Eko-Bilans sp. z o.o., Łódź	2 189	2 419	41
32	Primefields sp. z o.o., Katowice	2 146	2 179	45
33	Misters Audytor Adviser sp. z o.o., Warszawa	2 087	2 421	40
34	ESO Audit s.c., Gdańsk	2 063	2 266	44
35	Quatro sp. z o.o., Wrocław	2 048	2 067	47
36	Grupa Advantim sp. z o.o., Warszawa	1 895	3 260	34
37	Biuro Audytorskie Prowizja sp. z o.o., Kraków	1 802	2 399	42
38	Ecovis Poland Audit, Tax & Accounting sp. z o.o., Warszawa	1 772	17 262	16
39	BGGM Audyt sp. z o.o., Warszawa	1 705	1 705	51
40	ZEFIR-Hlx sp. z o.o., Rzeszów	1 630	2 943	38
41	ZEF Auditor sp. z o.o., Sopot	1 529	2 389	43
42	KKA Buchalteria sp. z o.o., Białystok	1 430	3 440	31
43	Kancelaria Audytorska Dudek i Partnerzy, Bielsko-Biała	1 336	1 402	55
44	DB Audyt sp. z o.o., Katowice	1 295	1 323	57
45	Agencja Biegłych Rewidentów Tax-2 sp. z o.o., Wrocław	1 278	1 764	49
46	Rewido sp. z o.o., sp.k., Katowice	1 256	3 005	36
47	Polinvest-Audit sp. z o.o., Kraków	1 221	1 609	53
48	Doradca Zespół Doradców Finansowo-Księgowych sp. z o.o., Lublin	1 169	4 878	29
49	MSR Audyt sp. z o.o., Toruń	1 123	1 123	62
50	Grupa Lex-Fin, Katowice	1 117	1 117	64

P1 – kolejność według przychodów ogółem, dane w tys. zł

* kwota uwzględnia przychody z wykonania czynności rewizji finansowej, które nie stanowią podstawy naliczenia opłaty z tytułu nadzoru.

ROZMOWA

Technologie kreują miejsca pracy

Będziemy obserwować olbrzymi popyt na osoby z odpowiednią wiedzą merytoryczną i technologiczną – mówią **Stacy Ligas**, senior partner, CEO w KPMG w Polsce, i **Marek Gajdziński**, partner, szef działu audytu w KPMG w Polsce.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Otaczająca nas rzeczywistość zmienia się dynamicznie jak nigdy dotąd. Zmianom ulega też sam audyt. Jak wygląda współcześnie i czy rola biegłych rewidentów również się zmienia?

STACY LIGAS: W ostatnich latach audyt dynamicznie ewoluje jako wynik szeregu zmian m.in. w zakresie wymogów regulacyjnych, technologii czy oczekiwań klientów. W KPMG nieustannie wdrażamy nowe rozwiązania, które mają istotne znaczenie zarówno dla klientów, innych użytkowników sprawozdań finansowych, jak i naszych pracowników – audytorów. Audyt historycznie był postrzegany jako dość nudna profesja, polegająca na weryfikacji danych finansowych, natomiast współczesny audyt jest inny, wielowymiarowy i tym samym dużo ciekawszy. Jest dużo bardziej interesujący i dostarcza nie tylko klasycznego potwierdzenia poprawności sporządzenia sprawozdania finansowego, ale umożliwia tworzenie wartościowych analiz i identyfikowanie trendów dotyczących działalności badanego podmiotu. Audyt dostarcza istotnych informacji, które mają niebagatelne znaczenie dla interesariuszy i pomagają w podejmowaniu decyzji dotyczących sposobu zarządzania.

Zmiany w audycie mają związek z rosnącym wykorzystaniem nowych technologii. Co konkretnie zyskuje audyt dzięki zastosowaniu nowych rozwiązań?

MAREK GAJDIŃSKI: Pracownikom dają możliwość dalszego rozwoju personalnego, rozwinięcia dodatkowych kompetencji i umiejętności. I oczywiście są bardzo istotne dla naszych klientów. Bazując na nowych rozwiązaniach, możemy otrzymać informacje i wnioski, jakie wcześniej były nieosiągalne.

KPMG realizuje obecnie bardzo ambitny plan inwestycji w nowe technologie rzędu 5 miliardów dolarów. Część narzędzi będących rezultatem tych inwestycji już wdrożyliśmy w Polsce, a pozostałe wdrażamy lub będziemy wdrażać w najbliższych miesiącach.

Ostatnie lata dla branży audytorskiej nie były łatwe. Najpierw zawirowania legislacyjne i zaostrzenie regulacji, potem pandemia, teraz wojna w Ukrainie. Jak przebiega badanie sprawozdań finansowych w czasach tak dużej niepewności na rynkach finansowych i skomplikowanej sytuacji geopolitycznej?

S.L.: Nie pamiętam jeszcze tak zmiennego okresu, jaki obserwujemy od kilku lat. Okresu, w którym identyfikacja ryzyk i zagrożeń byłaby tak różna i zmieniała się z roku na rok. Co ważne, ryzyka te wynikają z zewnętrznych uwarunkowań. Realizując audyt, musimy teraz kłaść duży nacisk na analizę, jak te nowe, ze-

wewnętrzne warunki wpływają na poszczególne firmy.

M.G.: W pierwszym etapie efekt wpływu wojny dotyczył spółek, które mają bezpośrednią, znaczącą ekspozycję na Rosję, Ukrainę i Białoruś. Takich spółek jest w Polsce relatywnie niewiele. Natomiast drugi efekt, który będzie miał wpływ na większość firm działających w Polsce, to wpływ pośredni, poprzez zmieniające się czynniki makroekonomiczne. Ich efekt zacznie być widoczny w drugim, trzecim i czwartym kwartale bieżącego roku. Na razie mamy do czynienia z dużą niepewnością, natomiast firmy muszą już teraz być świadome, że wzrosną koszty finansowania, koszty materiałów i paliw, a wzrost inflacji nie jest tylko chwilowym zjawiskiem. To istotne wyzwania zarówno dla firm, jak i dla audytorów, którzy muszą brać te wszystkie czynniki pod uwagę, badając sprawozdania finansowe z perspektywy wywony aktywów i zobowiązań oraz oceny zdolności do kontynuacji działalności przez przedsiębiorstwa.

Czego oczekują audytowane firmy i czy widać zmiany w porównaniu z tym, co było jeszcze kilka lat temu?

M.G.: Początek największych zmian datowałbym na 2017 r. To rok, w którym weszła w życie ustawa o biegłych rewidentach oraz nadzorze publicznym. To co obecnie obserwujemy, to m.in. rosnąca rola komitetów audytowych (które zostały po-

” Nie pamiętam jeszcze tak zmiennego okresu, jaki obserwujemy od kilku lat. Okresu, w którym identyfikacja ryzyk i zagrożeń byłaby tak różna i zmieniała się z roku na rok

raz pierwszy w Polsce umocowane w randze ustawy) w procesie komunikacji i monitorowania prac audytowych w procesie badania sprawozdań finansowych. Rosną też oczekiwania władz spółek co do przedstawiania wyników audytu. To co widzi rynek, to z reguły kilkustronowe sprawozdanie z badania sprawozdania finansowego. Natomiast całkowity efekt badania przedstawiony komitetom audytowym jest znacznie szerszy i zawiera szereg szczegółowych informacji, na przykład o efektywności kontroli wewnętrznej oraz efektywności i bezpieczeństwie systemów IT funkcjonujących w badanej grupie kapitałowej.

Na rynku pojawiają się też nowe usługi poświadczające, m.in. dotyczące raportowania niefinansowego. Jaki wpływ na audytorów mają zagadnienia związane z ESG?

M.G.: Nowe przepisy dotyczące jednolitego

raportowania zagadnień ESG (Środowisko, Społeczna odpowiedzialność i Ład korporacyjny) zacząć obowiązywać w szerokim zakresie od 2023 r. Wtedy ponad trzy tysiące firm w Polsce będzie podlegało powstającym właśnie unijnym przepisom. Warto odnotować, że po raz pierwszy wprowadzony zostanie obowiązek weryfikacji danych prezentowanych w raporcie ESG przez audytora – w ramach usługi poświadczającej. Rynek będzie miał dostęp do informacji na temat przyjętej przez firmę strategii ESG – jej podejścia do kwestii klimatycznych, emisyjności, oczekiwań w tym zakresie stawianych swoim dostawcom

rozmów z komitetem audytu i zarządem często jesteśmy też pytani o wpływ planowanych transakcji na przyszłe sprawozdanie finansowe i wskaźniki ekonomiczne danej firmy. Ważny jest też aspekt, o którym już wspominaliśmy, czyli zmian technologicznych. Obserwujemy odejście od tradycyjnego próbkowania metodą statystyczną na rzecz analiz zbioru wszystkich transakcji metodami big data. Tu pomocą są takie technologie jak uczenie maszynowe czy sztuczna inteligencja. Dzięki nim i analizie dużych zbiorów danych możliwe jest np. wyodrębnienie tych transakcji, które wychodzą poza oczekiwane parametry, co może wskazywać na błąd albo na nadużycia.

S.L.: Oczywiście audytor nie zaudytuje tego, co się jeszcze nie stało. Natomiast znacznemu usprawnieniu uległ proces wnioskowania na podstawie weryfikowanych danych. D&A (data and analytics – red.) pozwala przewidzieć możliwe skutki decyzji finansowych i przyszłość finansową spółki. Pozwala prognozować trendy, analizować dane historyczne i pokazywać, jakie konsekwencje mogą mieć konkretne decyzje. To olbrzymia wartość dodana i istotne rozszerzenie roli historycznie przypisywanej audytowi. Informacja jest kluczem do podejmowania dobrych decyzji. W obszarze nowych technologii kolejnym krokiem będzie coraz większe wykorzystanie rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji, które także dają dużo nowych możliwości.

Jeszcze kilka lat temu pesymiści wieszczili, że nowe technologie zabiorą wielu zawodom pracę, ale chyba rzeczywistość to weryfikuje.

S.L.: Z naszej perspektywy możemy wręcz powiedzieć, że nowe technologie kreują nowe miejsca pracy. W najbliższych latach będziemy obserwować olbrzymi popyt na osoby z odpowiednią wiedzą merytoryczną i technologiczną. Taki popyt widać już teraz. Szerokie zastosowanie rozwiązań

technologicznych daje praktycznie nieograniczone możliwości. Znaleźnienie odpowiednich osób, które mogłyby te technologie wdrażać i skutecznie wykorzystywać, jest jednym z ważniejszych wyzwań naszych czasów – nie tylko w audycie.

Jeśli prześledzimy ostatnie lata, to zobaczymy, że wymagania pod adresem audytora z roku na rok są coraz szersze. Musi znać się na kwestiach biznesowych, prawnych, technologicznych, teraz dochodzi tematyka ESG i to zapewne nie jest koniec. Jakie powinny być kompetencje audytora XXI wieku?

M.G.: Faktycznie z roku na rok pożądany obszar wiedzy i umiejętności się poszerza. Dlatego w ostatnich latach model działania firm audytorskich się zmienia. Z jednej strony mamy grupę audytorów, którzy muszą zrozumieć i przejść przez wszystkie etapy badania sprawozdań finansowych, z drugiej strony coraz większe znaczenie mają kompetencyjne grupy specjalistyczne, które działają w ramach centrów usług wspólnych. Są to zespoły, które koncentrują się na wybranych zagadnieniach – to alternatywna ścieżka kariery w audycie. Bardzo ważna jest też umiejętność współpracy pomiędzy osobami działającymi w tej pierwszej grupie oraz specjalistami ukierunkowanymi na konkretne dziedziny.

S.L.: Jeszcze kilkanaście lat temu audytor musiał posiadać przede wszystkim wyuczoną, merytoryczną wiedzę w zakresie finansów i weryfikował transakcje, których było znacząco mniej niż teraz. Dziś biznes, nawet małych firm, jest dużo bardziej skomplikowany, a liczba przeprowadzanych operacji – znacznie wyższa. W związku ze zmianą otoczenia rynkowego zmieniają się też oczekiwania wobec audytora. Dziś powinien mieć on w sobie chęć uczenia się, podejmowania wyzwań, ciekawość, spostrzegawczość i umiejętność krytycznego myślenia. Czyli wiedza

merytoryczna musi iść w parze z mocnymi umiejętnościami analitycznymi.

Minął już ponad rok od wprowadzenia nowego standardu raportowania ESEF. Co się zmieniło?

M.G.: Trzeba podkreślić niesamowite możliwości, jakie ESEF daje w zakresie porównywania sprawozdań finansowych. Gdziekolwiek w Europie te sprawozdania są tworzone, każda liczba jest przyporządkowana do określonej kategorii taksonomii. Mając odpowiednie narzędzie do obsługi sprawozdań w języku XBRL, można porównać tysiące spółek działających na różnych rynkach i wyciągnąć na podstawie tej analizy wnioski oraz obserwować trendy.

W ostatnich latach przez rynek przetoczyła się fala zmian legislacyjnych. Czy teraz czekają nas spokojniejsze lata?

M.G.: Myślę, że nie. Komisja Europejska pracuje nad kolejną reformą, i to nie tylko rynku audytowego, ale również obszarów dotyczących spółek publicznych oraz regulatorów nadzorujących audytorów i spółki publiczne. Przepisy dopiero powstają, więc za wcześniej, żeby mówić o szczegółach. Jedno jest pewne: rynek szybko się zmienia i rosną potrzeby nowych regulacji. Na przestrzeni ostatnich 12 lat (pierwsza reforma rynku audytowego zaczęła się w 2010 r. – publikacją tzw. Zielonej Księgi) prace te trwają praktycznie cały czas. Gdy tylko jedne przepisy zostaną przyjęte, natychmiast zaczynają się prace nad kolejnymi. A na to wszystko nakładają się nowe obszary usług dla audytorów, jak wspomniany już ESEF czy ESG, które należy traktować jako istotną zmianę na rynku, do której również my – jako audytorzy – musimy się dostosować. Ta dynamika powoduje, że praca audytora jest niezwykle ciekawa i rozwijająca.

Podobno na rynku bardzo brakuje „zielonych audytorów”.

M.G.: Dlatego specjalistów szukamy nie tylko na zewnątrz, ale stawiamy też na wewnętrzną edukację i rozwój. Należy do jednej z największych sieci firm audytorskich na świecie i dzięki temu możemy korzystać ze wsparcia zespołów, które przygotowują zarówno materiały szkoleniowe, jak i narzędzia, które pomagają audytorom ten nowy temat przyswoić, a potem przepracować z klientami. Oni też przecież dopiero się go uczą, a my pełnimy rolę edukacyjną.

S.L.: Jeśli chodzi o audytorów od ESG, to nie jest tak, że ich brakuje, ich generalnie jeszcze nie ma. Staramy się, żeby wiedza, która dotyczy tego nowego obszaru, powstawała między innymi u nas, w KPMG. /©©

MATERIAŁ POWSTAŁ WE WSPÓŁPRACY Z FIRMĄ KPMG W POLSCE

GOSPODARKA

Geopolityka uderza w biznes

Problemy przedsiębiorstw to wyzwanie dla ich audytorów. Liczba czynników ryzyka rośnie.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Bank Światowy kilka dni temu obniżył prognozy tegorocznego wzrostu światowego PKB z 4,1 proc. do 3,2 proc. Z kolei wcześniej w dół poszły prognozy dla Polski. Jeszcze na początku roku Bank Światowy zakładał, że nasza gospodarka urośnie w 2022 r. o 4,7 proc. Teraz spodziewa się dynamiki o 0,8 pkt proc. niższej, wynoszącej 3,9 proc. Główną przyczyną jest przede wszystkim agresja Rosji na Ukrainę. Jej skutki gospodarcze będą długofalowe.

Tak było w przypadku innych konfliktów zbrojnych. Te toczące się w latach 1970–2014 obniżyły wielkość gospodarki światowej o 12 proc. – szacuje Polski Instytut Ekonomiczny. Z kolei Ukraina w latach 2014–2020 w wyniku rosyjskiej aneksji Krymu i konfliktu w Donbasie straciła 20 proc. swojego PKB.

CENYA SAWITOW / AP

Komitet Standardów Rachunkowości przygotował wytyczne dotyczące sprawozdań finansowych w kontekście toczącej się wojny

Trudne otoczenie makroekonomiczne

W niektóre firmy trwająca wojna uderza bezpośrednio. Mowa tu przede wszystkim o przedsiębiorstwach, które prowadzą biznes na wschodzie. Ale skutki wojny pośrednio odczuwają wszyscy.

Konflikt uderza w rynki kapitałowe, osłabia waluty krajów z naszego regionu i podnosi ceny. Inflacja CPI w marcu sięgnęła 11 proc., przebijając oczekiwania. Była najwyższa od lipca 2000 r. Od 12 miesięcy pozostaje znacząco powyżej górnej granicy odchyleń od celu inflacyjnego NBP. W ramach walki z inflacją obserwujemy zaostrzenie polityki pieniężnej – rosnące stopy procentowe uderzają w konsumentów i przedsiębiorców, zwiększając koszty finansowania.

Dla Polski wojna w Ukrainie, oprócz wzrostu inflacji, oznacza też wyzwania związane z precedensową liczbą uchodźców i pogorszenie struktury długu publicznego

– podkreśla Piotr Arak, dyrektor Polskiego Instytutu Ekonomicznego.

Trudne otoczenie makroekonomiczne i duża niepewność będą mieć odzwierciedlenie w wynikach finansowych przedsiębiorstw i są wyzwaniem dla ich audytorów.

– Kwestie te mają swój wpływ m.in. na zagadnienie kontynuacji działalności, utraty wartości aktywów czy konieczności oszacowania dodatkowych rezerw – podkreśla Łukasz Motała, biegły rewident i prezes firmy 4Audyty.

Na początku kwietnia Ministerstwo Finansów opublikowało rekomendacje Komitetu Standardów Rachunkowości dotyczące audytu w warunkach toczącej się wojny. Wytyczne dotyczą prezentacji skutków agresji Rosji na Ukrainę w sprawozdaniu finansowym oraz w sprawozdaniu z działalności, a także uwzględnienia związanych z tym zdarzeń w księgach rachunkowych. Chodzi między innymi o przychody i koszty związane z pomocą uchodź-

com. Rekomendacje mają zastosowanie zarówno w firmach, w których dzień bilansowy przypadł przed 24 lutego 2022 r. (czyli dniem rozpoczęcia rosyjskiej agresji na Ukrainę), jak również w tych, w których przypadał później. Resort podkreśla, że adresatem wytycznych są m.in. kierownicy jednostek, osoby, którym powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych, członkowie rad nadzorczych oraz biegli rewidenty.

Wyzwanie goni wyzwanie

Geopolityka wpisuje się na długą listę wyzwań, z którymi w ostatnich latach musieli mierzyć się audytorzy. Jednym z nich było mocne zaostrzenie regulacji, które sprawiło że w niektórych aspektach polskie prawo dotyczące audytu było najbardziej restrykcyjne w Unii Europejskiej. Zmiany te przełożyły się na znaczący wzrost kosztów, jakie muszą ponosić firmy

audytorskie. Również wybuch pandemii przełożył się na zawirowania w sektorze audytorskim. Firmy audytorskie – podobnie reszta jak ich klienci – musiały przeorganizować swoje modele biznesowe i przestawić się na pracę zdalną bądź hybrydową.

Dużym wyzwaniem dla branży, będącym pokłosiem między innymi wspomnianych zmian legislacyjnych, jest kurcząca się liczba biegłych rewidentów.

– Jeszcze w 2016 roku mieliśmy ponad 1000 nowych kandydatów do zawodu rocznie, podczas gdy w ubiegłym roku było to już tylko około 300 osób – wskazuje Bartłomiej Kurylak, partner i współzałożyciel sieci firm audytorskich Polska Grupa Audytorska. Dodaje, że podobne tendencje wskazują liczby zdanych egzaminów dyplomowych: w latach 2016–2019 było to znacznie powyżej 100 osób, a w ostatnich latach jest ich około 40 proc. mniej. Również jeśli chodzi o liczbę firm audytor-

skich w Polsce, to utrzymuje się tendencja spadkowa.

– 2016 rok to około 1600 zarejestrowanych firm audytorskich, a 2021 r. to już około 1400 firm. Co roku jest średnio 20–30 skreśleń firm audytorskich, a więc więcej niż nowych wpisów na listy firm audytorskich. Rekordowy był rok 2019, kiedy to liczba skreśleń przekroczyła liczbę nowych wpisów o 95 – wskazuje Kurylak.

Wymagania wobec profesji biegłego rewidenta są obecnie bardzo duże.

– Musi on być człowiekiem renesansu, wszechstronnie uzdolnionym i wykształconym. Powinien posiadać umiejętności zarządcze, wiedzę informatyczną, kompetencje z zakresu sporządzania wycen, a często również unikalną wiedzę branżową. Takie osoby oczywiście istnieją, ale są poszukiwane nie tylko przez firmy audytorskie – podkreśla Edyta Kalińska, regionalny partner zarządzający działem rewizji finansowej BDO.

0,8
pkt proc.

o tyle spadła

prognoza Banku
Światowego dla dynamiki
PKB Polski w 2022 r.
z powodu wojny
w Ukrainie

11
proc.

tyle wyniosła

w marcu 2022 r. inflacja
w Polsce. W kolejnych
miesiącach też będzie
wysoka

Co można zrobić, aby zachęcić specjalistów?

Ważne jest podniesienie prestiżu profesji biegłego rewidenta, aby wysoko wykwalifikowane, wykształcone i zdolne osoby chciały wykonywać tak trudny i obciążający zawód. Można to osiągnąć m.in. poprzez ciągłą edukację interesariuszy, aby rozumieli, jaka jest rola i odpowiedzialność biegłych rewidentów, a jaka zarządów i rad nadzorczych w procesie sporządzania i badania sprawozdań finansowych.

– Nawet najlepszy biegły rewident, który wykona wszystkie procedury zgodnie ze sztuką i standardami, może nie wykryć zniekształceń, szczególnie w przypadku, gdy jest ono skutkiem oszustwa, w tym celowego działania zarządu. Istotne jest zrozumienie, że celem badania jest uzyskanie racjonalnej pewności, że sprawozdanie nie jest zniekształcone. Jest to wysoki poziom pewności, ale nie jest to pewność absolutna – podsumowuje Kalińska. /©

OPINIE DLA „RZECZPOSPOLITEJ”

JAN LETKIEWICZ

wiceprezes Grant Thornton, partner zarządzający departamentem audytu

MAT. PRAŚ

Choć rynek audytorski w Polsce w ostatnich latach ma się dobrze, co widzimy również po naszym własnym silnym rozwoju, to z pewnością nie jest to okres łatwy dla audytorów. Badania sprawozdań finansowych stały się wyzwaniem. Zmienność otoczenia i związane z tym zmiany czynników ryzyka są ogromne. Niestabilna sytuacja najpierw wynikająca z pandemii i jej skutków, a teraz ze skutków bieżących i potencjalnych wynikających z wojny w Ukrainie, istotnie utrudniła pracę audytorów. Dla niektórych podmiotów okoliczności pandemiczne zmieniły reguły gry, co mogło mieć wpływ na wyceny majątku, ujęcie odpisów aktualizujących na należności od niektórych kontrahentów, wycenę inwestycji, a w niektórych przypadkach wręcz rodzaj ryzyko dla kontynuacji działania tych podmiotów. Zaburzone zostały np. łańcuchy dostaw, a to z kolei miało wpływ na założenia biznesowe leżące u podstaw niektórych wycen czy testów na utratę wartości. Mam wrażenie, że o ile pierwszy szok „covidowy” był dla wszystkich – badanych firm, audytorów i regulatorów – dość trudny, to następny, wywołany wojną, przebiega na razie dość łagodnie, przynajmniej od strony sprawozdawczej – i dla sprawozdań finansowych za 2021 r. Mamy tego rodzaju szoki przećwiczone na pandemii. Wtedy wszyscy zastanawiali się, czy koronawirus i wywołane nim lockdowny mają charakter korygujący dla sprawozdań za 2019 r. czy też nie. Po tamtych doświadczeniach bieżąca sytuacja nie budzi już takich wątpliwości. ■

ROMAN SEREDYŃSKI

biegły rewident, partner zarządzający UHY ECA

MAT. PRAŚ

Niestabilność i niepewność osiągają aktualnie rekordowo wysoki poziom. Dobra strategia przetrwania tego okresu powinna być wielowariantowa w zależności od zmian czynników zewnętrznych. Otoczenie już dawno nie miało tak istotnego wpływu na decyzje podejmowane przez indywidualne przedsiębiorstwa. W sferze firm audytorskich dotyczy to czterech głównych obszarów. Po pierwsze – ryzyka badania, które istotnie wzrasta, co oznacza, że audytorzy powinni poświęcać więcej czasu na procedury dotyczące badania. Po drugie – braki kadrowe wynikające z niekorzystnych zmian demograficznych powodują potrzebę wprowadzenia rozwiązań minimalizujących to zagrożenie. Rozwiązania to m.in. usprawnianie procesów, automatyzacja i robotyzacja czy przenoszenie pewnych procesów do centrów usług wspólnych do Polski, Europy czy świata, gdzie łatwiej o wykwalifikowaną kadrę. Po trzecie: silna presja ze strony regulatorów powoduje, że coraz mniej młodych ludzi postrzega audyt jako atrakcyjne miejsce zatrudnienia. Powstaje pytanie: czy giełda i audyt nie zostały przeregulowane? Co oznacza odpływ inwestycji młodych ludzi do świata finansów zdecentralizowanych pod postacią kryptowalut, tokenizacji, crowdfundingu czy innych rozwiązań opartych na technologii blockchain? Po czwarte, ceny za usługi w obliczu tak dużej niestabilności rynkowej i dwucyfrowej inflacji powodują, że planowanie w horyzoncie czasowym dłuższym niż sześć miesięcy staje się bardzo trudnym zadaniem. ■

RAFAŁ BARYCKI

biegły rewident, partner PKF Consult

MAT. PRAŚ

Wydarzenia ostatnich dwóch lat pokazały, z jak dużą niepewnością warunków prowadzenia działalności gospodarczej muszą się mierzyć przedsiębiorcy oraz jak szybko muszą reagować, by odpowiednio zabezpieczyć swoje biznesy. Istotny wpływ ma to również na proces sprawozdawczości finansowej i badanie sprawozdań. Dlatego aktualnie dodatkowe ujawnienia w sprawozdaniu finansowym nabierają jeszcze większego znaczenia, ponieważ pozwalają zrozumieć czytelnikowi sprawozdanie w tym, jakimi założeniami, zwłaszcza co do przyszłości, kierował się zarząd przy jego sporządzaniu. Dotyczy to zarówno deklaracji kontynuacji działalności, jak i wyceny najistotniejszych pozycji sprawozdawczych, w tym szczególnie ustalania wartości szacunkowych. Odbiorcę sprawozdania na pewno zainteresuje analiza wpływu zmian warunków rynkowych na przyszłe wyniki. Sprawozdanie finansowe z założenia prezentuje przeszłość operacyjną firmy, jednak – co pokazały ostatnie miesiące – jest ona ściśle osadzona w dynamicznym i nieprzewidywalnym otoczeniu biznesowym. Najpierw istotny wpływ na dane finansowe wywarła pandemia Covid-19 poprzez okresowe zamknięcia działalności oraz przerwane łańcuchy dostaw. Aktualnie jest to trwająca wojna w Ukrainie i powiązane z nią sankcje dotyczące Rosji oraz Białorusi, które wzmocniły obserwowane już wcześniej trendy wzrostu cen surowców i kosztów transportu, co dalej przyczynia się do wyższej inflacji oraz podnoszenia stóp procentowych. ■

Czy jesteś w stanie
zrozumieć cały obraz
sytuacji, nie wiedząc,
co kryje się głębiej?

Nasi audytorzy wykorzystują zaawansowane
analizy danych, aby odkryć ukryte wzorce i trendy.
Wysokiej jakości audyt jest zarówno nauką,
jak i sztuką.

ey.com/pl_pl/assurance #BetterQuestions

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

ROZMOWA

Branża audytorska się kurczy. A to dopiero początek

Od kilku lat prognozuję, że liczba firm audytorskich, ale i samych biegłych rewidentów na rynku będzie topnieć. Te przewidywania stają się faktem – mówi dr **Andre Helin**, prezes BDO.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Rynek audytorski w Polsce przechodzi zmiany już od kilku lat. Jak obecnie wygląda sytuacja i co czeka nas w przyszłości?

W ciągu następnych kilku lat przewidywane jest drastyczne zmniejszenie liczby podmiotów oferujących usługi badania sprawozdań finansowych. W zakresie badań sprawozdań finansowych jednostek zaufania publicznego będzie to grupa około 10–12 firm audytorskich, a może i mniej.

Jaki jest powód tych zmian?

Wskazałbym na trzy główne przyczyny. Pierwszą są stale rosnące wymogi w zakresie procedur badawczych i zakresu dokumentacji roboczej. Jako drugi wskazałbym koszty związane z funkcjonowaniem kontroli i nadzoru nad rynkiem audytorskim, które są ponoszone przez firmy audytorskie. Trzeci powód to niewątpliwie duże nakłady finansowe na rozwój kadr i systemów informatycznych.

Dla mniejszych firm to właśnie wspomniane przez pana koszty mogą być gwoździem do trumny?

Owszem. W praktyce dla takich firm może być to naprawdę duże obciążenie, które w pewnym momencie decyduje o być albo nie być firmy na rynku.

Warto odnotować, że tylko koszty związane z funkcjonowaniem Polskiej Agencji Nadzoru

MAT. PRAS.

Mniej firm na rynku to zarazem mniejsza konkurencja.

Prawdą jest, że mniejsza liczba jednostek uprawnionych do badania sprawozdań finansowych może wpłynąć na ceny za świadczone usługi, zwiększając potencjał finansowy firm audytorskich. Jednocześnie mniejsza liczba firm to dla PANA możliwość systemowej, docelowej i ciągłej kontroli jakości.

A co z klientami firm audytorskich? Dla nich kurczące się grono audytorów nie jest dobrą wiadomością.

To prawda. Ale klienci będą też świadkami dalszej i świadomej polityki firm audytorskich w zakresie podejmowania się zleceń i dywersyfikacji klientów. Chodzi bowiem o zachowanie większej równowagi ceny za badanie

i podatkowe, doradztwo informatyczne i zarządcze.

Duże firmy audytorskie posiadają dobrze wykwalifikowaną kadrę i olbrzymie zasoby wiedzy z różnych dziedzin gospodarki. Usługi te są w wielu przypadkach preferowane przez podmioty gospodarcze kosztem rewizji finansowej.

Warto chyba też odnotować, że dziś audyt nie wygląda tak, jak jeszcze kilka lat temu.

Zgadza się. Rośnie zapotrzebowanie na ciągle i wirtualny audyt według koncepcji „real time”, co z kolei związane jest z dużymi nakładami na systemy informatyczne. Pandemia tylko ten trend przyspieszyła, bo praca zdalna wymusiła zmiany w prowadzeniu badań sprawozdań finansowych. Z tej drogi już nie ma odwrotu, bo klienci w końcu dostrzegli, że taka forma audytu jest bardziej efektywna, nie traci na tym jakość, a cały proces jest bezpieczny.

Oczywiście nie oznacza to, że spotkania tradycyjne audytora z klientami znikną. Absolutnie nie. One będą i być powinny, ale raczej będą uzupełnieniem i wzbogaceniem całego procesu, który będzie prowadzony z wykorzystaniem narzędzi i systemów informatycznych. Nowa forma audytu to wartość dodana zarówno dla audytorów, jak i biegłych rewidentów.

W efekcie nastąpi konsolidacja rynku – z mniejszą liczbą podmiotów oferujących usługi rewizji finansowej i z wyższymi cenami za oferowane usługi. Trendy te są już dzisiaj widoczne w wielu krajach europejskich i podobnego zjawiska można oczekiwać w Polsce.

Czy tego typu zmiany widać tylko w sektorze audytu?

Nie. Jako przykład innych branż podlegających podobnym trendom i mocnemu nadzorowi

regulacyjnemu można wskazać na branżę finansową – banki, zakłady ubezpieczeń i fundusze inwestycyjne. W tym sektorze już widzimy rosnące ceny, konsolidację rynku oraz redukcję podmiotów oferujących usługi finansowe.

Statystyki potwierdzają zmiany, o których mówimy?

Oczywiście. Jeśli spojrzymy na liczbę firm audytorskich, to przykładowo w 2011 r. było ich 1784. W 2015 była to już liczba o 172 mniejsza i wynosiła 1612. A w 2018 kolejna zmiana i 1500 firm. Na stronie PANA na ten moment widnieje 1337 firm audytorskich. Jeszcze bardziej pusto jest na rynku firm, które badają JZP. W 2018 r. były 74 takie podmioty. Teraz – zgodnie z komunikatem PANA z 15 marca 2022 r. – na liście firm przeprowadzających badania ustawowe w jednostkach zainteresowania publicznego w 2021 r. znalazło się 66 podmiotów.

Ta statystyka ma przełożenie także na liczbę biegłych rewidentów. Z roku na rok obserwujemy mniejszą liczbę kandydatów przystępujących do egzaminu na biegłego rewidenta. To z kolei oznacza, że mamy stale zmniejszającą się liczbę biegłych rewidentów, którzy faktycznie zajmują się badaniem sprawozdań finansowych.

Musimy też zauważyć, że osoby posiadające uprawnienia biegłego w większym niż dotychczas zakresie znajdują pracę w działach księgowo-finansowych innych podmiotów. Obserwujemy również większe niż dotychczas zatrudnienie biegłych rewidentów w biurach rachunkowych.

Z czego wynikają te zmiany kadrowe?

Mówiąc kolokwialnie, zawód biegłego rewidenta nigdy nie był łatwym kawałkiem chleba. Od biegłego rewidenta wymaga się szerokiej wiedzy nie tylko

rachunkowej, ale również z innych dziedzin, takich jak chociażby ekonomia, podatki czy szerzej prawo. Klienci – ale również ustawodawca – oczekują, że biegły rewident będzie znał realia sektorów i branż, w których badane przedsiębiorstwo działa. Przecież to biegły rewident w ramach badania sprawozdania finansowego danej jednostki musi zidentyfikować ryzyka, opisać je i wskazać na wielkość danego zagrożenia. Do tego musimy dołożyć wymogi ustawodawcy dotyczące badania w zakresie m.in. odpowiednich jakości i standardów. A ostatnie lata to kolejna cegiełka w postaci aktywności nadzorczy, czyli m.in. kontrole PANA, które zaczynają być codziennością w firmach audytorskich.

To wszystko powoduje, że biegli rewidenty dopiero stawiający pierwsze kroki w zawodzie zaczynają kalkulować ryzyko i korzyści, które płyną z tego fachu.

Jaki jest wynik tych kalkulacji?

Coraz częściej – niestety – wygrywają obawy i strach. Ludzie zwyczajnie nie chcą narażać się na ogromny stres. Pracują przez wiele miesięcy – zwłaszcza w szczycie sezonu – bardzo intensywnie, dokładają wszelkich starań, aby przeprowadzić prace z należytą starannością, a dokumentacja z badania była skrupulatna i kompletna. A najmniejsza pomyłka może wiązać się z postępowaniem dyscyplinarnym, a czasem również z karami, w tym finansowymi. To dla wielu osób zbyt duże obciążenie.

Nie można też pominąć faktu, że w zawód biegłego rewidenta na stałe wpisana jest zmiana. Z roku na rok rosną wymogi ustawodawcy, wprowadzane są nowe standardy czy modyfikowane jest prawo. Biegli rewidenty muszą te nowości nie tylko znać, ale również je wdrażać i stosować w praktyce.

To wszystko razem przekłada się na niską chęć podejmowania zawodu biegłego rewidenta, ale także wpływa na morale osób, które już od wielu lat parają się tą profesją.

Czy jest szansa, aby zachęcić młodych do wyboru kariery biegłego rewidenta? To w końcu zawód zaufania publicznego.

Szanse są zawsze. Jednak trzeba w to włożyć trochę wysiłku. Moim zdaniem musimy wrócić do korzeni i przypomnieć sobie o relacji mistrz–czeladnik. Dla mnie

mistrzem jest biegły rewident w firmie audytorskiej z wiedzą i doświadczeniem, a czeladnikiem każdy młody pracownik, który przychodzi do pracy w audycie i widać, że ma tzw. smykałkę do tego zawodu, ale wymaga odpowiedniego pokierowania i nauki. Tylko biegły z doświadczeniem może przed taką osobą odkryć meandry tego zawodu i pokazać satysfakcję, jaką z niego płynie. Audyt to nieustające zdobywanie wiedzy, co pozwala stale się rozwijać.

W audycie nie ma mowy o nudzie. Pracuje się z różnymi klientami

”

Musimy wrócić do korzeni i przypomnieć sobie o relacji mistrz–czeladnik. Audyt to nieustające zdobywanie wiedzy

– mniejszymi, lokalnymi, ale i z większymi o zasięgu międzynarodowym. To także klienci z różnych sektorów i branż. Każdy z pewnością znajdzie dla siebie dziedzinę najbardziej fascynującą, co pozwoli wykonywać zadania z radością i satysfakcją.

Jakie konkretnie kroki powinny zostać podjęte, żeby zachęcić młode talenty do tego zawodu?

Może to dobry moment, aby nie tylko firmy audytorskie skupiały się na szkoleniu nowych kandydatów na biegłych rewidentów. Może nadszedł czas, aby znów się zjednoczyć i podzielać razem: firmy audytorskie, Polska Izba Biegłych Rewidentów oraz Polska Agencja Nadzoru Audytowego. Aby stworzyć dedykowane programy czy akcje edukacyjne, które na nowo przyciągną młodych do tego zawodu.

Ja od ponad 30 lat, od kiedy prowadzę firmę audytorską w Polsce, taką ideę propaguję. Realizuję ją w praktyce poprzez dzielenie się wiedzą i doświadczeniem. I planuję konsekwentnie robić to dalej. /©©

MATERIAŁ POWSTAŁ WE WSPÓŁPRACY Z FIRMĄ BDO

” Moze nadszedł już czas, aby znów się zjednoczyć i podzielać razem: firmy audytorskie, PIBR i Polska Agencja Nadzoru Audytowego

Audytorów w praktyce wynoszą 2–3 proc. rocznego przychodu firmy audytorskiej, bo przecież oprócz kosztów samych opłat musimy jeszcze doliczyć koszty związane z przygotowaniem i realizacją kontroli, koszty bieżącej sprawozdawczości do PANA czy wydatki, które trzeba ponosić na stałe dostosowanie systemów informatycznych.

Te powierzchowne 2–3 proc. rocznego przychodu to 10–15 proc. rocznego zysku dla wielu firm audytorskich.

To właśnie te wydatki, ale i potrzeby inwestycyjne na rozwój kadr i systemów informatycznych znacznie przesłaniają możliwości finansowe mniejszych i średnich firm audytorskich.

i ryzyka związanego z badaniem sprawozdań. Już dzisiaj są na rynku klienci, których firmy audytorskie unikają ze względu na niewspółmierne do ceny ryzyko związane z badaniem.

Czy chce pan powiedzieć, że audyt przestaje się opłacać?

Nie do końca. Ale niewątpliwie kolejnym czynnikiem mającym wpływ na zakres oferowanych usług w zakresie czynności rewizji finansowej będzie klasyczna analiza „cost benefit” – czyli analiza przychodów z tytułu badań sprawozdań finansowych w porównaniu z innymi usługami doradczymi oferowanymi przez firmy audytorskie, takich jak na przykład usługi księgowe i rachunkowe, doradztwo prawne

CV

Andre Helin jest prezesem firmy audytorskiej BDO. Wykładowca, autor licznych podręczników i fundamentalnych publikacji stanowiących standard w polskiej rachunkowości. Doktor nauk ekonomicznych w zakresie zarządzania. Jeden z nielicznych w Polsce ekspertów posiadających uprawnienia biegłego rewidenta w dwóch krajach. Posiada wieloletnią praktykę we współpracy z instytucjami finansowymi, krajowymi i zagranicznymi grupami kapitałowymi, spółkami giełdowymi oraz przedsiębiorstwami rodzinnymi. ■

ŁAD KORPORACYJNY

Biegły i firmy. Teoria a praktyka

Wciąż panuje mit, że radzie nadzorczej wystarczy poświęcić niewiele czasu, benefitem jest łatwe wynagrodzenie, a ryzyk nie ma żadnych. Nic bardziej mylnego.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Na linii audytor–zarząd współpraca jest związana z przekazywaniem rewidentowi zestawień, dokumentów i danych związanych z badaniem sprawozdania finansowego.

– Operacyjna współpraca z zarządem w większości wypadków wygląda dobrze, a nawet gdy czasami bywają trudności, biegli rewidenty nauczyli się nimi zarządzać. Inaczej sytuacja ma się w zakresie współpracy na linii biegły rewident–rada nadzorcza – mówi Piotr Rybicki, biegły rewident, zawodowy członek rad nadzorczych i członek zespołu eksperckiego do spraw zwiększenia efektywności rad nadzorczych Komisji do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego przy Ministerstwie Aktywów Państwowych.

Zmiany w prawie

Na biegłym rewidentcie Krajowe Standardy Badania niejako wymuszają komunikację z radą nadzorczą, podczas gdy analogicznych regulacji dla rad nadzorczych nie ma. Warto jednak odnotować, że na horyzoncie jest nowelizacja, która powinna zwiększyć efektywność rad nadzorczych. Wprowadza ona m.in. obowiązek zaproszenia biegłego rewidenta na posiedzenie rady nadzorczej, którego przedmiotem będzie ocena sprawozdań. Znowelizowane zapisy Kodeksu Spółek Handlowych opublikowano 12 kwietnia 2022 r. Wejdą w życie 13 października 2022 r.

– Nie będzie to oznaczało nadal równości w zakresie komunikacji biegłego rewidenta z radami nadzorczymi, ale niewątpliwie ułatwi ten proces – ocenia Rybicki. Jego zdaniem na współpracę z radami nadzorczymi z perspektywy biegłego rewidenta trzeba spojrzeć co najmniej na trzy sposoby. Pierwszy – to wypełnienie wszystkich obowiązków wymaganych Krajowymi Standardami Badania. Po drugie członkowie rad nadzorczych mogą posiadać wiedzę operacyjną związaną z badaniem istotną dla biegłego rewidenta. Dlatego przeprowadzenie audytu bez jakiegokolwiek interakcji z radą nadzorczą mija się z celem. Trzecia kwestia to odpowiednie komunikowanie przez władze firm aktualnego statusu badania.

Przedstawiciele rad nadzorczych deklarują chęć współpracy z audytorami, ale praktyka pokazuje, że niekiedy na deklaracjach się kończy.

– Niestety, wiele rad nadzorczych nie chce żadnych kontaktów z biegłym rewidentem, gdyż nie widzą w tym żadnej wartości dla siebie, ale też często obawiając się, że nie będą odpowiednim partnerem merytorycznym dla biegłego rewidenta – mówi Rybicki, podkreślając, że na barkach biegłych rewidentów spoczywa również edukacja rad nadzorczych. Mogą być dla

menedżerów wsparciem i wytłumaczyć im kluczowe aspekty badania.

Duża odpowiedzialność

Zespołem rady nadzorczej odpowiadającym za nadzór nad sprawozdawczością finansową spółki jest komitet audytu. Cięży na nim coraz więcej zadań – podkreśla Fundacja Polski Instytut Dyrektorów, która przygotowała przewodnik zawierający wskazówki i pokazujący przykładowe rozwiązania dotyczące komitetów audytu. Mija już niemal pięć lat od czasu, gdy w jednostkach zainteresowania publicznego stały się one obowiązkowe.

– A jeśli spojrzemy na wcześniejsze regulacje, to już od 2010 roku wiele jednostek zdecydowało się na ich powołanie. Dzisiejsza, a zatem w 2022 roku, ocena współpracy biegły rewident–komitety audytu jest pozytywna – twierdzi Rybicki. Jego zdaniem wartość z takiej współpracy widzą na pewno biegli rewidenty i członkowie komitetów audytu.

– Ale czy widzą wartość spółki i rynek kapitałowy? Tutaj mam ogromne wątpliwości – mówi Rybicki. Wskazuje na trzy wyzwania. Pierwszym jest odbiurokratyzowanie funkcjonowania komitetów audytu. Obecnie na równi – a czasami i wyżej – komitety audytu stawiają udokumentowanie swojej pracy, z perspektywy potencjalnej kontroli. Po drugie potrzebują większej ochrony i bezpieczeństwa swojej pracy zarówno wewnętrznej korporacyjnej, jak i z poziomu Komisji Nadzoru Finansowego.

– Członkowie komitetów audytu chcą jak najlepiej wykonywać swoją pracę, ale potrzebują istotnego wsparcia, czy to ze strony pozostałych członków rady nadzorczej, czy większościowego akcjonariusza. A obecnie chyba jest wyobrażenie, że nieprawidłowości to przede wszystkim wina komitetu audytu czy, szerzej, rady nadzorczej – mówi Rybicki. Jako trzecią kwestię wskazuje edukację. W jego ocenie brakuje wyraźnego sygnału ze strony Komisji Nadzoru Finansowego, jak praca rady nadzorczej i komitetu audytu ma wyglądać.

– Samo stwierdzenie, że osoby pełniące funkcję członka rady nadzorczej „nie dochowały należytej staranności związanej z nadzorem i kontrolą”, to zdecydowanie za mało. Dlatego apeluję o jasny komunikat – podsumowuje Rybicki.

Choć postrzeganie rad nadzorczych i ich obowiązków się zmienia, to nadal pokutuje błędne przekonanie, że radzie nadzorczej wystarczy poświęcić kilka godzin miesięcznie, benefitem jest łatwe comiesięczne wynagrodzenie, a ryzyk nie ma praktycznie żadnych.

Znowelizowane w 2017 roku przepisy wprowadziły istotne zmiany w zakresie

odpowiedzialności członków rad nadzorczych, biegłych rewidentów i firm audytorskich w jednostkach zainteresowania publicznego. Pokłosiem tych zmian jest spadek liczby firm audytorskich w segmencie JZP i wzrost cen za badanie sprawozdań. Rosnąca odpowiedzialność rad nadzorczych powinna mieć przełożenie na wzrost wynagrodzeń dla ich członków. Bez tego firmom trudno będzie pozyskać osoby o wysokich kompetencjach. /©©

Współpraca zarządów i rad nadzorczych audytowanych firm z biegłym rewidentem
z roku na rok jest coraz lepsza, ale nadal w wielu obszarach jest duża przestrzeń do poprawy

REKLAMA 927270

Go Beyond

Grant Thornton to 5. co do wielkości firma audytorsko-doradczą w Polsce. Obecna jest w 140 krajach, zatrudniając 57 tys. osób. W Polsce działa od 29 lat i rocznie obsługuje 2,3 tys. Klientów.

Spójrz na audyt w szerokiej perspektywie

WWW.GRANTTHORNTON.PL

AUDYT • DORADZTWO • PODATKI • OUTSOURCING

MATERIAŁ PARTNERA

Wiedza i jakość kosztują

Wyróżnia nas doradztwo szyte na miarę – mówią **Magdalena Ludwiczak** i **Therese Baginski**, partnerzy w Rödl & Partner.

MATERIAŁ PRZYGOTOWANY
PRZEZ FIRMĘ **RÖDL & PARTNER**

Państwa firma obchodzi w tym roku 30-lecie działalności w Polsce. Jak ewoluował biznes, od czego się zaczynał, a jaka jest pozycja firmy teraz?

TERESE BAGINSKI: Rok 1992 był okresem burzliwych przemian gospodarczych w Europie Środkowo-Wschodniej. Właśnie wtedy firma Rödl & Partner otworzyła biuro w Warszawie, jako pierwsze w Polsce – by wspierać swoich klientów i innych międzynarodowych przedsiębiorców lokujących tutaj swój biznes. Obecnie działamy w sześciu miastach w Polsce. Dzięki strategicznemu rozlokowaniu biur – Gdańsk, Gliwice, Kraków, Poznań, Warszawa, Wrocław – zapewniamy łatwy dostęp do doradców i usług świadczonych we wszystkich regionach Polski. W ciągu tych 30 lat Rödl & Partner był wielokrotnie wyróżniany w najważniejszych rankingach branżowych w Polsce: m.in. rankingu „Rzeczpospolitej”, „Dziennika Gazety Prawnej”, czwarty raz pojawiajemy się w zestawieniu „Diamenty Forbesa”. Uznanie w rankingach kierowane jest także do naszych ekspertów z poszczególnych dziedzin, w których świadczymy doradztwo. Jesteśmy dumni z osiągnięć i wyróżnień, lecz najważniejsze dla nas pozostaje bycie docenianym

przez klientów i pracowników. Wiele zawdzięczamy ciężkiej pracy, ścisłemu kierowaniu się naszymi wartościami, ciągłemu doskonaleniu i elastycznemu podejściu do zmieniającej się rzeczywistości biznesowej. Naszym dodatkowym atutem jest szeroko pojęta digitalizacja. Postęp technologiczny jest widoczny na każdym etapie naszej pracy. Jesteśmy mobilni i działamy interdyscyplinarnie.

Jakie są plany Rödl & Partner na rynku polskim?

MAGDALENA LUDWICZAK: Jesteśmy świadomi wielu wyzwań i obowiązków, jak chociażby: postępująca cyfryzacja i bezpieczeństwo danych finansowych; rosnące koszty związane z nakładami informatycznymi oraz regulacjami w zakresie wewnętrznej kontroli jakości świadczonych usług; czy deficyt młodych ludzi, którzy chcieliby nauczyć się tego zawodu – dlatego wciąż poszukujemy skutecznych rozwiązań, by znaleźć się w gronie najlepszych firm audytorskich oraz przyjaznych pracodawców. Otaczający świat zmienia się szybko, a my zawsze planujemy kilka kroków do przodu. W usługach doradczych staramy się odnosić nie tylko do aktualnej sytuacji, lecz także przewidywać przyszłe kierunki rozwoju korzystne dla naszych klientów. Rozwijamy się

MAG. PRAS.

i dbamy o wysoką jakość usług, procesów i metod pracy.

TERESE BAGINSKI: Największym wyzwaniem dla branży jest upowszechnienie zdalnych audytów wraz z pełną cyfryzacją świadczonych usług audytorskich. Biegły rewident jest już nie tylko ekspertem księgowym, równie dobrze orientuje się w systemach IT i szybko chłonie nowinki technologiczne. Dlatego ogromnym atutem Rödl & Partner jest digitalizacja i interdyscyplinarność, na które stawiamy, aby zapewnić klientom kompleksowe i spójne doradztwo świadczone przez jeden podmiot i w całości nadzorowane przez dedykowanego opiekuna.

Jak wygląda sytuacja na rynku audytorskim w Polsce?

MAGDALENA LUDWICZAK: Minione lata dla wszystkich

MAG. PRAS.

branż, w tym również dla audytu, były pełne wyzwań. Stanęliśmy przed koniecznością szybkiego dopasowania do zmieniającej się rzeczywistości. Wymagania formalno-prawne stawiane spółkom audytorskim są mocno obciążające zarówno pod kątem terminowego ich przestrzegania, jak i stopnia skomplikowania przepisów. Mniejsze spółki audytorskie, chcąc sprostać postępowi technologicznemu, muszą się konsolidować. Te najmniejsze, jednoosobowe firmy audytorskie, nieposiadające odpowiedniego oprogramowania i sprzętu z trudem przystosowują się do zmieniających się warunków, przestają być konkurencyjne i w konsekwencji rezygnują ze świadczenia usług. Mobilność, szybkość, bezpieczeństwo danych finansowych oraz dążenie do niezmiennie wysokiej jakości doradztwa są

i będą czynnikami prowadzącymi do konsolidacji lub nawet likwidacji mniejszych spółek audytorskich.

Koszty prowadzenia działalności audytorskiej w Polsce w ostatnich latach wzrosły. Czy należy spodziewać się dalszego wzrostu, przekładającego się na wzrost cen za audyt?

MAGDALENA LUDWICZAK: Coraz bardziej widoczny jest rozdział między dużymi firmami audytorskimi a średnimi i małymi spółkami. Mniejsze spółki audytorskie muszą sprostać dodatkowym obciążeniom w postaci kosztów związanych z ubezpieczeniami, wdrażaniem systemu wewnętrznej kontroli jakości (oraz ciągłym podnoszeniem kwalifikacji zawodowych biegłych rewidentów). Dlatego ceny za badanie sprawozdań systematycznie rosną. Dodatkowo podaż audytorów na rynku pracy jest coraz mniejsza, a badanie spółek publicznych wiąże się z coraz większym ryzykiem. Wzrost cen wynika bezpośrednio z utrzymania odpowiedniej jakości świadczonych usług. Podsumowując, wiedza i jakość kosztują, dlatego świadczenie usług audytorskich jest coraz bardziej cenne i cenione.

Jaka jest główna grupa docelowa waszych klientów?

TERESE BAGINSKI: Obecnie Rödl & Partner świadczy

usługi w 106 biurach w 48 krajach. Wyróżnia nas charakter współpracy w skali międzynarodowej. Nie jesteśmy siecią firm, a jednym przedsiębiorstwem. Rödl & Partner w Polsce pod względem liczby pracowników jest drugi na świecie w grupie, pod względem przychodów trzeci. Oferujemy kompleksową obsługę doradczą zarówno inwestorów zagranicznych, jak i przedsiębiorstw krajowych. Kładziemy nacisk na stronę praktyczną oraz indywidualne potrzeby klientów. Naszym celem jest bycie najlepszym doradcą firm z grupy tzw. Mittelstand, czyli małych i średnich przedsiębiorstw, ale i dużych niemieckich firm rodzinnych, często notowanych na światowych giełdach papierów wartościowych.

MAGDALENA LUDWICZAK: Wyróżnia nas doradztwo szyte na miarę dla przedsiębiorstw wywodzących się z obszaru niemieckojęzycznego, które szukają na polskim rynku partnera odpowiadającego w pełni ich potrzebom i standardom. /©©

Magdalena Ludwiczak jest biegłym rewidentem, kierownikiem oddziału Rödl & Partner w Poznaniu, partnerem odpowiedzialnym za audyt

Therese Baginski jest biegłym rewidentem, kierownikiem oddziału Rödl & Partner we Wrocławiu, partnerem odpowiedzialnym za audyt

REKLAMA

Rödl & Partner

AUDYT
BPO
DORADZTWO PODATKOWE
DORADZTWO PRAWNE
CONSULTING

TWORZYMYP PRZYSZŁOŚĆ

ROZUMIEMY BIZNES
GLOBALNIE

www.roedl.pl

Gdańsk | Gliwice | Kraków | Poznań | Warszawa | Wrocław

ROZMOWA

Ceny za audyt mogą dalej rosnać

Okres wojny cenowej już minął – mówi **Barbara Misterska-Dragan**, prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Ile firm audytorskich działa w Polsce i ile osób wykonuje zawód biegłego rewidenta? Nadal widoczna jest tendencja spadkowa?

Według danych na 15 kwietnia 2022 r. w Polsce działają 1333 firmy audytorskie, a liczba biegłych rewidentów sięga 5198, przy czym wykonujących zawód jest 2717. Na koniec 2016 r., zanim weszła w życie w 2017 r. znolizowana ustawa o biegłych rewidentach, grono biegłych rewidentów liczyło 6987 osób, spośród których 3195 wykonywało zawód. Spadek jest więc spory, odpowiednio o ponad 25 i niemal 15 proc. Temu zjawisku kurczenia się branży towarzyszy obniżenie średniej wieku wśród biegłych rewidentów, co może wskazywać na fakt, że na wykreślenie z rejestru zdecydowały się w większości starsze osoby, nierzadko mierzące się z wykluczeniem cyfrowym.

Jednocześnie jako branża macie problem z pozyskaniem młodych talentów.

Ministerstwo Finansów realizuje projekt, w którym

MART PRAS

również uczestniczymy, mający na celu zdiagnozowanie problemu z pozyskaniem nowych kadr do zawodu m. in. dzięki przeprowadzeniu szeroko zakrojonych badań. Niezależnie od tego chcemy umacniać kontakty z uczelniami i docierać do studentów, aby przybliżyć im zawód biegłego rewidenta – wymagający dużej wiedzy i wysokich standardów etycznych, ale jednocześnie bardzo prestiżowy.

W związku z wojną w Ukrainie i zacieśnionymi kontaktami z tamtejszymi biegłymi rewidentami zastanawiamy się obecnie wspólnie z Ministerstwem Finansów oraz Polską

Agencją Nadzoru Audytowego nad możliwością uznawania uprawnień ukraińskich audytorów.

Jak powinno się badać sprawozdania finansowe w czasach tak dużej niepewności?

Standardy badania sprawozdań finansowych się nie zmieniają, ale pojawiają się czynniki mające istotne znaczenie dla oceny ryzyka badania. Rośnie ryzyko zniekształcenia sprawozdania we wszystkich kwestiach odnoszących się do przyszłości, gdzie mają zastosowanie prognozy, wartości szacunkowe, np. wycena wartości godziwej, testy na utratę wartości aktywów oraz

założenia kontynuacji działalności. Zadaniem audytora jest ocenić, czy sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelnie i jasno sytuację klienta, czy odpowiednio w sprawozdaniu finansowym uwzględniło ryzyko związane z jego działalnością oraz otoczeniem i czy zasadne jest założenie kontynuacji działalności. Konieczna może być więc np. analiza tego, jak wojna wpłynie na tak kluczowe dla jednostki elementy jej funkcjonowania. Taką ocenę ryzyka należy, w razie konieczności, aktualizować przed zakończeniem procedur badania.

Biegły rewident powinien być ostrożny, gdyż w warunkach niepewności rośnie również ryzyko subiektywizmu, które może skutkować zniekształceniami spowodowanymi oszustwem. Zarówno w czasie pandemii, jak i obecnie w związku z wojną w Ukrainie, PIBR wspiera biegłych rewidentów, publikując wskazówki w zakresie badania sprawozdań.

W poprzednich latach w branży audytorskiej była duża presja na marże, mówiło się nawet

o wojnie cenowej. Potem przez polski rynek audytorski przetoczyła się fala zmian legislacyjnych, wzrosły koszty prowadzenia działalności i ceny za audyt też zaczęły rosnać. Jak obecnie wygląda sytuacja?

Jako PIBR nie zbieramy już informacji o przychodach firm audytorskich (to jest w gestii PANA), ale z obserwacji rynku wnioskujemy, że okres wojny cenowej, szczególnie widocznej w latach 2017–2018, już minął. Obecnie ceny są w tendencji wzrostowej, co jest związane nie tylko z inflacją, ale i rosnącymi kosztami wynagrodzeń oraz dodatkowymi wymaganiami, standardami oraz inwestycjami m.in. w informatyzację. Owszem, na rynku jest konkurencja, ale uważamy, że jakość, złożoność badania i pracochłonność są aktualnie głównymi wyznacznikami

wynagrodzeń. W przyszłym roku można spodziewać się kolejnego wzrostu wynagrodzeń. Wynikać on może ze zmian wprowadzanych w firmach audytorskich wskutek nowych wymogów związanych z zarządzaniem jakością.

Od 1 stycznia 2020 r. szereg dotychczasowych kompetencji PIBR przejęła Polska Agencja Nadzoru Audytowego. Jak obecnie wygląda nadzór nad rynkiem i jak oceniacie współpracę z PANĄ?

Polska Agencja Nadzoru Audytowego prowadzi kontrolę firm audytorskich i publikuje wnioski. PIBR nadal prowadzi rejestr biegłych rewidentów, sama także podlega nadzorowi Agencji. Łączy nas dialog i dwustronna komunikacja. /©©

CV

Barbara Misterska-Dragan jest prezesem Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. Założyła spółkę Misters Auditor (obecnie Misters Auditor Adviser). Autorka prac naukowych i wykładów. W latach 2001–2003 podsekretarz stanu w MSP. Była członkiem m.in. Komisji Papierów Wartościowych i Giełd. Uczestniczyła w pracach Grupy Ekspertów ds. Międzynarodowych Standardów Rachunkowości i Sprawozdawczości Finansowej. Od wielu lat zasiada w Komitecie Standardów Rachunkowości przy Ministerstwie Finansów. ■

REKLAMA 927296

PKF

**Poprzez rzetelny audyt
budujemy zaufanie
do informacji finansowej
i biznesu**

www.pkfpolska.pl

REGIONY

Mazowsze zdecydowanym liderem

Mazowieckie, wielkopolskie, śląskie i małopolskie – w tych województwach działa najwięcej firm audytorskich.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Średnia liczba ustawowych badań sprawozdań finansowych (podmiotów innych niż jednostki zainteresowania publicznego) wykonanych przez jednego biegłego rewidenta jest w okolicach 13 – wynika z opublikowanego w 2021 r. raportu Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego, bazującego na sprawozdaniach finansowych za 2020 r.

Niemal 90 firm audytorskich działających w Polsce ma biegłych rewidentów, którzy wykonali więcej niż 50 usług w ciągu roku. Rekordzista ma na koncie aż 311 usług, co wskazuje, że wykonuje więcej niż jedną dziennie. Jak podkreśla PANA, takie dane są niepokojące i wyraźnie pokazują niskie zaangażowanie tej grupy biegłych rewidentów w przeprowadzane przez nich badania.

Rozdrobniony rynek

Analiza lokalizacji firm audytorskich na mapie Polski jasno wskazuje, że prym wiodą cztery województwa. Niekwestionowanym liderem jest mazowieckie, gdzie swoje siedziby ma najwięcej podmiotów. Pozycja wicelidera przypada wielkopolskiemu. Choć warto odnotować, że tam firm audytorskich w porównaniu z mazowieckim jest o niemal

Najwięcej firm audytorskich jest w województwie mazowieckim

połowę mniej. Na podium uplasowało się jeszcze śląskie, a tuż za nim małopolskie. Listę zamykają świętokrzyskie i opolskie. Tam firm audytorskich jest najmniej – zaledwie kilkanaście w każdym z tych województw.

Jeśli weźmiemy pod uwagę wszystkie firmy audytorskie działające w Polsce i świadczące usługi rewizji finansowej, to te z mazowieckiego stanowią aż 26 proc. Przypada na nie około 33 proc. wszystkich biegłych rewidentów. W wielkopolskim jest to 13 proc. firm i 12 proc. wykonujących usługi, w śląskim odpowiednio 11

proc. i 10 proc., a w małopolskim 10 proc. i 9 proc.

W województwie mazowieckim umiejscowionych jest najwięcej firm audytorskich z tzw. TOP11, czyli wiodących firm audytorskich, badających sprawozdania jednostek zainteresowania publicznego.

Według danych PANA (skorygowanych o TOP11, aby osiągnąć jak największą przejrzystość analizy) tylko w województwach świętokrzyskim i podkarpackim średnia liczba biegłych rewidentów wykonujących usługi badania ustawowego w fir-

Liczba firm i audytorów w poszczególnych województwach

mach audytorskich przekracza trzy. W dolnośląskim, łódzkim, opolskim, małopolskim i lubelskim jest w przedziale pomiędzy dwa a trzy. W pozostałych to średnio mniej niż dwie osoby, co wskazuje na silne rozdrobnienie rynku.

Co wynika z kontroli

Polska Agencja Nadzoru Audytowego przejęła zadania Komisji Nadzoru Audytowego i część zadań samorządu biegłych rewidentów związanych z realizacją nadzoru publicznego. W 2020 r. PANA

realizowała plany kontroli ustalone jeszcze przez KNA, rozpoczęła również realizację rocznego planu kontroli 2020/2021.

Jest jeszcze za wcześnie na kompleksowe podsumowanie danych dotyczących badania sprawozdań finansowych za zeszły rok. Natomiast z tych dotyczących roku 2020 wynika, że relatywnie wiele firm audytorskich niewłaściwie identyfikuje ryzyka w badanych podmiotach, co z kolei może się przekładać na niedoszacowanie pracochłonności prowadzonych prac audytowych – twierdzi Polska Agen-

cja Nadzoru Audytowego. Powołuje się na brak jasnej zależności pomiędzy kryteriami wymienionymi w przepisach (pracochłonność, stopień złożoności prac oraz wymagane kwalifikacje), a wynagrodzeniem pobieranym przez poszczególne firmy audytorskie za badanie sprawozdań finansowych.

Duże rozbieżności

Wynagrodzenia firm audytorskich z TOP11 są zazwyczaj dwukrotnie wyższe niż w grupie pozostałych firm badających sprawozdania finansowe jednostek zainteresowania publicznego.

Jeśli pod lupę weźmiemy jeszcze węższy wycinek rynku audytorskiego – tylko wielką czwórkę – to zobaczymy, że tam wynagrodzenia w stosunku do danych z TOP11 również są zazwyczaj dwukrotnie wyższe.

Szczególnie wysoką rozbieżność można odnotować w segmencie badań sprawozdań podmiotów z branży finansowej oraz ubezpieczeniowej. Tam mediana dla wielkiej czwórki jest blisko czterokrotnie wyższa. Nie jest to jednak bezpodstawne. Zwiększona pracochłonność (a co za tym idzie również wynagrodzenie) jest związana zazwyczaj z dużą skalą działalności badanych podmiotów oraz znaczącym stopniem skomplikowania ich biznesu. /©©

REKLAMA 927302

16 lat w Polsce

330 biur na świecie

8500 ekspertów

- Audyt
- Doradztwo podatkowe
- Outsourcing
- Doradztwo biznesowe
- Szkolenia

www.uhy-pl.com

STATYSTYKA

Branża audytu w liczbach

1784 firmy

audytorskie
działały w Polsce w 2011 r.

1333 firm

audytorskich
jest w Polsce obecnie

4,3 mld zł

wyniosła wartość usług
świadczonych przez firmy
audytorskie w 2020 r.
To o 8 proc. więcej
niż rok wcześniej

4,9 mld zł

wyniosła wartość usług
świadczonych przez firmy
audytorskie w 2021 r.
To o prawie 14 proc. więcej
niż rok wcześniej

74 firmy

przeprowadziło badania
ustawowe w jednostkach
zainteresowania publicznego
cztery lata temu

66 firm

przeprowadziło badania
ustawowe w JZP w 2021 r.
(według stanu
na 15 marca 2022 r.)

84 procent

taki udział w rynku podczas
ubiegłorocznej edycji rankingu
miały w sumie firmy
z wielkiej czwórki

15,5 tys.

osób zatrudniając
firmy audytorskie
według najnowszego
zastawienia

MATERIAŁ PARTNERA: DELOITTE

**ADRIAN
KARAS**
partner zarządzający
Deloitte Audyt w Polsce

Audytor na straży standardów

Na audytorach niezmiennie spoczywa szczególne zadanie przeprowadzania badań z należytą starannością oraz niezależnością. To, jak audytor jest postrzegany, jest kluczowym zagadnieniem, szczególnie w obliczu rosnących oczekiwań ze strony rynku, jak również zmieniającego się otoczenia prawnego. W ciągu ostatnich kilku lat obserwujemy rosnące oczekiwanie wobec przeprowadzanych badań, które dotyczą zmian i dostarczania stosownych informacji w czasie rzeczywistym. Co równie istotne, firmy oczekują, aby badania dotrzymały kroku innowacjom wprowadzanym na poziomie ich działań biznesowych i procesów. W odpowiedzi na te wymagania, firmy audytorskie, w tym Deloitte, inwestują w doskonalenie procesów lub w nowe narzędzia, gdyż aby zmierzyć się z tak dużą odpowiedzialnością nasi pracownicy muszą być wyposażeni w odpowiednią wiedzę, narzędzia i umiejętności. Muszą również czuć się dobrze w swoim środowisku

pracy, dlatego proponujemy różnorodne rozwiązania, których celem jest zadbanie o well-being naszych pracowników.

Inwestujemy w ludzi

Współczesny audyt opiera się na nowych technologiach i analizie dużych zasobów danych. W tych obszarach nasi pracownicy również muszą czuć się komfortowo, aby odpowiednio wspierać klientów firmy. Metodologia audytu Deloitte łączy w sobie dogłębną analizę ryzyka oraz zrozumienie biznesu naszych klientów. Posiadamy narzędzia, które wspomagają wymianę informacji pomiędzy nami a naszymi klientami, ocenę ryzyka i pomagają nam w przeprowadzeniu pogłębionych analiz. Dzięki nowym technologiom stale rozwijamy sposób, w jaki przeprowadzamy audyty. Ważna jest bezpieczna wymiana danych i wiedzy, dlatego inwestujemy w szkolenia pracowników, a za nasze kluczowe systemy odpowiadają „czempioni”, którzy służą radą i pomocą,

aby żadne pytanie, czy zgłaszana wątpliwość nie pozostała bez odpowiedzi. Pracujemy nad naszymi szkoleniami również na poziomie światowym – w Polsce mamy wpływ na to, jak wyglądają szkolenia w innych krajach naszej sieci Deloitte i odwrotnie, najlepsze praktyki światowe są niemal natychmiast implementowane u nas w kraju.

Nasz program szkoleń jest dopasowany do potrzeb pracowników audytu. Dbamy również o nowe osoby, które dołączają do Deloitte. Chcemy uczyć ich tego, co jest ważne w tym zawodzie. Od kilku lat dbamy szczególnie o szkolenie osób, które rozpoczynają w Deloitte swoją karierę zawodową. Przez ponad miesiąc uczymy kwestii teoretycznych oraz praktycznych, na które kładziemy szczególny nacisk. Natomiast nasi doświadczeni pracownicy uczą się m.in.: zarządzania projektami, współpracy czy kultury feedbacku. Ich szkoleniem zajmują się nasi specjaliści z dużym doświadczeniem w zawodzie. Udało nam się również zbudować społecz-

ność zmotywowanych i zaangażowanych trenerów, którzy wiedzą i doświadczeniem wspierają swoich kolegów. Nowo promowana kadra menedżerska ma natomiast szkolenia w naszych ośrodkach Deloitte University w Brukseli i w Paryżu. Podczas tych spotkań nasi pracownicy nie tylko pogłębiają swoją wiedzę, ale również mają możliwość poznania koleżanek i kolegów z innych krajów Europy, co pomaga im później realizować wspólne projekty i wymieniać się wiedzą. Nasi pracownicy mogą rozwijać się poprzez pracę na projektach w innych krajach. Taka wymiana wiedzy, jak również możliwość wzajemnego poznania się osób jest u nas popularna, dlatego co roku ją kontynuujemy.

Wspieramy naszych pracowników w zdobywaniu uprawnień biegłego rewidenta – dzięki temu ich liczba w naszej firmie stale rośnie. Każdy pracownik, który do nas przychodzi, ma możliwość zdobywania uprawnień biegłego rewidenta poprzez udział w szkoleniach PIBR lub poprzez studia; obydwie

te ścieżki wspieramy zarówno finansowo, jak i merytorycznie. Nasi pracownicy mogą poszerzać swoją wiedzę, zdobywając uprawnienia ACCA, do czego również ich zachęcamy.

Pandemia przyspieszyła zmiany

Pandemia Covid-19 zweryfikowała nasze podejście do sposobu wykonywania pracy – obecnie stawiamy na większą elastyczność, aby nasi pracownicy mogli być i czuć się częścią Deloitte, wykonując swoje obowiązki z każdego miejsca w Polsce. W Deloitte zachęcamy do wzięcia odpowiedzialności za swoją karierę, ponieważ zdajemy sobie sprawę, że nie ma jednej i uniwersalnej drogi rozwoju. Tu wszyscy mają możliwość kształtowania wyjątkowej i indywidualnej ścieżki zawodowej. W nowym modelu pracy stawiamy na elastyczność, dlatego miejsce jej wykonywania chcemy dostosować do rodzaju naszych obowiązków służbowych. Ta formuła łączy zadania

indywidualne, które mogą być wykonywane w trybie home office, z zadaniami zespołowymi, nad którymi lepiej jest pracować wspólnie w biurze (jak np. planowanie badania, rozpoczęcie projektu, tzw. kick off, itp.), lub – w zależności od preferencji naszych klientów – u klienta.

Deloitte to także liderzy, którzy inspirują i zachęcają do rozwoju. To atmosfera współpracy i efektywne zespoły, łączące talenty i kompetencje. Wiele z naszych zespołów jest multidyscyplinarnych i łączy pracowników o różnych kompetencjach dopasowanych do branż, w jakich operują nasi klienci. W Deloitte udało nam się stworzyć wyjątkowy zespół. Przekłada się to bezpośrednio na wsparcie, jakie oferujemy naszym klientom. To także nastawienie, które determinuje realizację celów i ambicji, zarówno zespołowej, ale także indywidualnej. Dbanie o nasz zespół i ludzi, którzy go tworzą to inwestycja, która sprawdza się i procentuje w trudnych czasach i wykracza ponad to, co oczekiwane. /©©

REKLAMA 927343

KSIĘGOWOŚĆ | AUDYT | PODATKI | DORADZTWO

NASZE WARTOŚCI

Odkryj fundamenty, na których od ponad 30 lat budujemy relacje z klientami oparte na zaufaniu.

DOSTĘPNOŚĆ

- Otwartość
- Elastyczność
- Empatia i dialog
- Praca zespołowa

PASJA

- Dzielenie się wiedzą
- Podnoszenie kwalifikacji
- Innowacyjność
- Efektywność

SPOŁECZNOŚĆ

- Rodzinny charakter firmy
- Odpowiedzialne decyzje
- Lojalność

OPIEKA

- Optymalne rozwiązania
- Zaangażowanie
- Rzetelność i uczciwość

Pomagamy w rozwoju Twojej firmy w zmieniającym się świecie

Razem widzimy **WIĘCEJ**

www.moorepolska.pl

parkiet.com

Strona, która się liczy

Nowy
#PARKIET.comWszystko, co się liczy,
na jednej stronie.